

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemam za avstro-ogrske dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, velja za celo leto 22 K, za pol leta 11 K; za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od peterostopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Mirari vos.“

Iz Rima, 2. jan.

Bivši profesor dunajskega vseučilišča, prelat dr. Ehrhardt je bil te dni v posebni, dolgotrajni avdienci pri papežu.

Ta avdijenca je z ozirom na to, kar jo je povzročilo, velikega in dalekosežnega pomena, kajti v zvezi je z apostolsko odločbo rimske kurije, ki se pripravlja že nekaj časa sem in ki se nanaša na liberalno strujo v cerkvi.

Pred nekaj leti se je namreč začelo v cerkvi sami močno gibanje proti ortodoksiji in za reforme v modernem smislu. To gibanje je zadobilo že dosti moči in zlasti v južnih delih nemškega ozemlja obilo privržencev. Začelo se je z bogoslovcema prof. dr. Schellom in dr. Müllerjem in doseglo svoj vrhunec s knjigo prof. dr. Ehrhardta »Der Katholicismus und das XX. Jahrhundert«. Tudi »Slov. Narod« se je že bavil s tem znamenitim spisom in tudi »Slovenec« mu je posvetil članek, v katerem je pohvalil, kar je ultramontancem všeč, vse drugo — bistvo Ehrhardtovega spisa — pa kar pavšalno zavrgel, ne da bi se sploh z njim pobaval. To je jako značilno. To namreč priča, kako inferiorni so ti škofovi bogoslovci. Ehrhardta se ne upajo kritikovati, ne odgovarjati na »Slov. Naroda« članke o klerikalizmu.

Takozvana liberalna struja o katolicizmu ima znamenite literarne uspehe. V zadnjih sto letih se ni nobena bogoslovna knjiga tako čitala, kakor prej omenjena Ehrhardtova. Zdaj je zopet Schell nastopil z novo knjigo o Kristusu. To je monografija, ki je izšla v znanem zborniku »Die Weltgeschichte in Charakterbildern« — ki ga izdava znani dr. Spahn ml. Tej knjigi sicer s teološkega stališča ni ugovarjati, ali vendar so ortodoksni cerkveni krogi, zlasti pa jezuitje, radi nje

silno razburjeni. Schell namreč opisuje Kristusa le kakor člena v verigi velikih dogodkov, ki so povzročili razvoj človeštva, dočim bi ga bil moral po nazoru jezuitov predstaviti kot začetek in središče.

Povrh ima ta struja na razpolaganje dve reviji, ki izhajata v Monakovem in ki sicer stvarno in mirno, a brezobzirno pobijati — rimski klerikalizem in vse, kar je z njim v zvezi.

Nemški škofje so to gibanje že dlje časa kaj neprijazno gledali. Bavarski škofje so imeli minolo spomlad sestanek, na katerem so se izrekli proti tej struji, pruski škofje pa so to isto sklenili na svoji konferenci v Fuldi. Svoje sklepe so sporočili v Rim, zajedno pa tudi »vernike« svarili pred tem liberalnim gibanjem.

Predno se je še Rim odločil, se je zgodilo nekaj, kar je vse osupnilo. Nastopil je škof Keppler in ostro in brezobzirno obsodil Ehrhardta in njegovo omenjeno knjigo. To se je zgodilo 1. decembra 1902. Pri tem je pomisliti, da je ravno ta škof Keppler 21. novembra 1901. dal prelatu Ehrhardtju cerkveno dovoljenje, obelodaniti isti spis, ki ga je taisti škof sedaj tako strašno obsodil.

Rim izreče v kratkem svojo sodbo o tem vevlačnem gibanju. S tem je v zvezi avdijenca, ki jo je prelat dr. Ehrhardt imel te dni pri papežu.

Priznal tega gibanja Rim ne bo — to stoji, o tem ni nobenega dvoma. V najboljšem slučaju bo molčal in celo gibanje ignoriral. Verjetneje pa je, da izreče ostro obsodbo. Na to delujejo jezuitje z vsemi silami in skoro gotovo to tudi dosežejo.

Kakor je papež Leon XIII. obsodil in uničil takozvani amerikanizem v cerkvi, tako obsodi tudi sedanjo liberalno strujo. Današnji položaj je prav tak, kakor je bil okoli l. 1830, ko sta Lacor-

daire in Lamennais dvignila za-stavo katoliškega liberalizma in v časopisu »L'Avenir« začela boj proti ultramontanstvu. Papež Gregor XVI. je l. 1832. to gibanje ubil, »Mirari vos« je bil naslov njegovi streli in sedaj se kuje v Vatikanu zopet tak »Mirari vos« proti Ehrhardtju, Schellju, Müllerju, Schnitzerju in Merkleju, samim odličnim katoliškim bogoslovcem.

Kdor pozna ustroj katoliške cerkve in specialno vatičanske razmere, tisti ve že davno, da je vsaka resna reforma v katoliški cerkvi nemogoča in izključena. Tudi Ehrhardt, Schell in drugi bodo podlegli in vsak njihov naslednik, dokler bo sploh še kaj ostalo — Petrove skale.

Iz kočevskega okraja.

(Dopis.)

Slovinci smo zopet preboleli jedno leto. Ako napravimo bilanco za minolo leto, se je pač ne moremo veseliti v nikakem oziru. Germanizem in klerikalizem nas tareta na vseh krajih in koncih, kakor mōra. Kdor pozna naše razmere, se mora pač čudom čuditi predrznosti, s katero se večkrat v nemških listih in na raznih shodih društev »Südmark«, nemški »Schulverein« i. t. d. trosijo bajke, da se Nemcem slabo godi, kjer so v manjšini, da jih zatiramo in slovenizujemo. Tu se v prvi vrsti misli na nemške Kočevce. In vendar jih Slovenci živo zavidamo za to zatiranje! Kadar se zunaj dežele med Nemci [govori o kočevskem okraju, se navadno misli, da v tem okraju bivajo sami pristni Nemci in k večjemu še nekoliko poslovenjenih Kočevcev. O nasprotnem bi jih lahko poučila statistika. A kaj hočemo, ako je celó vlada neče poznati? Naj se še tako poudarja, da je v političnem okraju kočevskem, kateri šteje okroglo 42.000 prebivalcev, $\frac{2}{3}$ Slovencev in da je celo v kočevskem sodnem okraju blizu $\frac{1}{2}$ Slovencev, ne pomaga nam nič, govori se gluhim

ušesom. To se najbolje vidi pri nameščenju uradnikov, katerim je služiti v kočevskem mestu. V Kočevje morajo priti samo pristno nemški uradniki, bodisi da so slovenske vešči ali ne, kakor da bi se rabili samo za Kočevje. Marsikatera imenovanja kažejo celo na to, da vlada ne želi pri uradnikih znanja slovenskega jezika. Kako bi bilo sicer mogoče, da nam pošlje trdega Nemca iz Šlezije za okrajnega zdravnika, kateri naj vodi in nadzoruje zdravstvo v celem političnem okraju, kjer prebiva $\frac{2}{3}$ Slovencev?! Vladi se je posrečilo za nas dobiti zdravnika, ki do svojega prihoda v Kočevje še ni čul slovenske besede. Kakor se vidi, ta rešitev ni bila tako lahka, ker so morali takega moža iskati na severni meji naše države. Neverjetno, a resnično. Pri okrajnem glavarstvu v Kočevju ga ni konceptnega uradnika, da bi bil popolnoma vešč slovenskega jezika. Pa čemu tudi, ker Slovenci vse mirno potrpiamo. Celo k sodišču smo dobili pristava, kateri pravi krvavi pot pri razpravah s slovenskimi strankami.

Nikakor ni naš namen napadati dotičnih uradnikov, lahko so osebno vse časti vredni moške, a obsojati moramo z vso odločnostjo vlado, katera nam vsiljuje uradnike, ki ne morejo občeovati z ljudstvom. Nemci in c. kr. vlada izkoriščajo naše tužne razmere v deželi, da se v šoli in v uradu marljivo in sistematično germanizuje. Posebno na sruu ste jim občini Draga in Trava, kateri hočejo z vso silo napraviti za nemški. Ker se vsem naporom graščinskih organov in nemškega uradništva še ni posrečilo ti občini ponemčiti, so pridobili dva nemška učitelja za Drago in Travo, da nadomestujeta to, kar gre iz oddaljene Kočevja pretežko. Da dobivata moralno in gmotno podporo »od zgoraj«, je ob sebi umevno. Sedaj hočejo še pouk slovenskih otrok v krščanskem nauku izročiti nemškemu

učitelju, mesto župniku. Ako ni šolskih otrok nemških staršev, jih fingirajo in pačijo statistiko. Kdor ni obeh deželnih jezikov popolnoma vešč, mu ni mogoče presoditi, kdo je v Dragi in Travi Nemec in kdo Slovenec? Germanizatorji izkoriščajo dejstvo, da si Slovenci kmalo in z lahkoto priuče par sto kočevskih besed in da potem nekoliko lomijo neki spriden kočevski dialekt. Stvari so se tako poostrele, da je pred kratkim knezoškof sam prišel v Drago in Travo se poučevati o tamošnjih razmerah ter se prepričati, kaj in kako ljudstvo v resnici govori.

Da Draga ni nemška, so pokazale tudi poslednje občinske volitve v jeseni m. l. Navzlic temu, da se je volilo pod mogočnim vplivom kočevske graščine in da so pripeljali v Drago volilce iz 10 ur oddaljenih občin, kateri imajo tamkaj gozdne dele, so vendar zmagali Slovenci. Vsaka, tudi čisto gospodarska in lokalna zadeva občine se že razmotriva in presoja iz národnega stališča. Ko je pred par leti občinski odbor prosil, da se Draga izloči iz sodnega okraja kočevskega in priklupi ribniškemu, je nastal velik vrišč v nemškem Izraeli. Iskali so se podpisati za protest v in zunaj občine in našlo se je poleg vnanjih in žensk tudi nekoliko domačinov, ki se pa sicer popolnoma strinjajo s prošnjo občine. Kdor bolje pozna naše ljudstvo, se ne bode čudil, da se najdejo podpisi in križi zoper stvarno še tako dobro vtemeljeno zahtevo, ako ničesar ne stane. Naš kmet si misli: čemu se bodem zamermel graščini, katera mi lahko škoduje, vsaj bode šlo tudi brez mene! Ko smo čitali dotične deželnozbornice raprave, smo se najbolj čudili nad tem, kako je mogoče uradno tako lagati, kakor se je godilo v tem slučaju. Kdor trdi, da je iz Drage bliže v Kočevje nego v Ribnico, ali da ima Draga kako drugo cestno zvezo s Kočevjem, kakor cesto in železnico skozi Ribnico, ni še nikoli

LISTEK.

Praška pisma.

Bilo je nekega dne, enega izmed onih strašnih, pustih in praznih dni življenja, ko se stemni okrog nas, ko nič ne verujemo, nič ne upamo, ko je v naših sroih in dušah neka obupna zapuščenost, ki ubija kakor strupen diš vse naše bitje. In takrat so mi prišle v roke »Milenky« — Ljubice — Růžene Svobodove. Kakor da se me je dotaknila mehka roka in me vodila po krasnih vrtovih, kjer so cvetele rože in kjer človek pozabi na svoje skrbi in na-se. Růžena Svobodova ima tako mehko umetniško roko, s katero čara v naših dušah redke, krasne, sanjave in melanholične bajke, ki so lepe, kakor da se niso dogodile nikjer, a ki se vendar dogajajo vsak dan v ljudskih sroih okrog nas, ali katere vidijo samo izvoljene oči. Debela knjiga je to, ali vsaka stran, ki se vam odpre, da vam nekaj lepega, plemenitega; tiho, mehko veselje; nesrečo, ki je krasna in mila, kakor žalosten dan med gorami; tajno go-

reče, nemirne, zgubljene duše, pred katero se začudimo kakor nad tistimi čudovito krasnimi belimi cvetlicami, ki cveto na močvirjih. Růžena Svobodova je dragocen okras češke literature. Njena umetnost je globoka in čista, kakor voda v gorskih jezerih, neizmerno delikatno se dotika človeških src. Ne ogne se največje tragike, ne boji se rane in teme, ali kamorkoli pride, povsod zažari lepota. Taka je njena umetnost. Zato se čitajo njene stvari kakor neizmerno lepe, sladke pravljice, polne melanholije in onega neizraznega, neopisnega, kar večno gori na dnu človeškega srca. Kakor pravljice se čitajo te žalostne in mehke povesti iz življenja, ki so tako resnične krasne. »Prepoln klasa«, »Zmedene niti«, »Na stezah srca«, — vsaka stvar te umetnice je biser češke literature, ki se lahko primerja z najlepšimi svetskimi deli.

Kakor so vsa dela Růžene Svobodove umetniška, stoječa nad stvarmi, tako so dela Božene Vikove Kuněticke originalna, rebelična in bojovna. Kakor zagovornica in bojovnica je, ki se bojuje za pravice žen, vseh žen mladih in starih, ki

so bile kedaj goljufane, žaljene in prezirane od mož. Strastna je in pogumna, kakor ni bila nobena druga češka pisateljica pred njo, na celi črti stoji vojska njenih gorečih, maščevalnih in silnih besed. V mnogih debelih zvezkih zastopa svoje stališče enakopravnosti in enakovrednosti žene; iz gledališnega odra oznanja svoj novi evangelij enake in neizprosne pravice za moške, kakor ženske. In vendar se človek vpraša nad njenimi knjigami: »Si li na pravem potu? Je to pravi cilj?« In zazdise nam, da je pisateljica v svojem vovevanju prebežala preko črte, preko črte v kraje, kjer bi naj vladal mir in sloga, kjer bi ne smele doneti trde in mrzle besede napačnega ponosa, napačne samozvesti. Kunětica se bori proti podcenjevanju ženstva od moških, ali ona sama zagazi v isto zmoto, precenjuje ženske, ne dviga jih k možu, ampak nad njega. Kako krasen je njen roman »Medřicka«, ta himna materstva in lepe ponosne ženske duše. Kako velika je Milča v »Vzpouru«. Obe te ženi najdeta srečo v sebi, v svojem ženstvu, v svojem otroku, ali brez moža in njegove ljubezni, katere jim

ni žal, za katero imajo samo še prezir. Ali to ni pravi sklad in ni prava sreča. Vsi ti moški so slabiči, vredni, da se jih prezira, nevera takih mož ne boli. Ali autorica ni še nikdar pokazala jednega moža, ki bi bil vreden ljubezni teh močnih in bogatih ženskih src, katere nam riše. Človek ima utis, kakor da pisateljica ne veruje, da so taki moški na svetu, taki moški z velikim, poštenim srcem in bogato, globoko dušo, čistega in jeklenega značaja, ki bi znali in hoteli ljubiti ženo sebi jednako. Ona misli, da so preegostični, prepovršni in tudi preslabi. In to je ono, kar nas tako nemilo vznemiri, kadar čitamo njene jake romane, polne vzleta in ognja.

Enkrat mi je dejala neka nemška pisateljica o Kuněticki: »Und sie ist doch ein ganzer Mensch!« To jo karakterizira.

Gabrijelo Preissovo pri nas deloma že poznamo. Ona ne seza za modernimi problemi, ona ljubi priprosto ljudstvo in njegovo mirno, priprosto življenje. Najraje sega po sujetih iz slovaških vasi, katere pozna in ljubi, kakor malokdo. Mirne idile riše, ki vam privabijo

smehljaj na ustnice, pa tudi globoke tragedije priprostih in nekomplisiranih src, ki vas ganejo v dno duše. Vesela je, včasih malo sentimentalna, potem zopet pripoveduje žalostno povest s tako priprostimi besedami, da vas premaga in gane. In nikjer ni prisiljena, nikjer ne išče besed ali efektov, vse pride tako naravno, samorazumljivo iz njene roke, kakor da sedita v mraku v njenem salonu a ona pripoveduje v prijetnem polnem altu povesti, ki so se dogajale pred njenimi očmi in na katerih vsaki je imela svoj del, veselje ali žalost. Mnogo stvari je napisala, ali najbolj izmed vseh mi je segla v dušo novela »Neumrjoči« v mali zbirki »Kadar zvezde padajo«. Naj si vsak prečita to knjigo, ki je izšla tudi nemško pod naslovom: »Es fiel ein Stern« ... Tudi na gledališkem odru je dosegla Gabrijela Preissova lepih in zasluženih uspehov in je v širokih krogih morda najbolj priljubljena češka pisateljica.

Růžena Jesenska je mehka in sentimentalna. Morda je premeška in presugestivna, zakaj njena duša drhti neprestano v mehki, sentimentalni tugi in njene sile se neprestano

hodil po teh potih ali pa vedoma laže, bodisi da dotičnik nosi zelene trakove in čopič na klobuku, ali pa zlate našitke na vratniku. Dražani še vedno hodijo, kakor se je izrazil Primož Pakiž, okoli hrbta v žep. Obžalovati je le, da se tudi taka čisto lokalna zadeva, ki bi bila na korist nemškimi in slovenskim občanom in nikomur v škodo, brez vzroka spremilja na politično polje. Ta slučaj nam dokazuje, da od vlade tudi v gospodarskih vprašanjih ne moremo pričakovati pravice, ako se le jeden Nemec temu upira.

Prejšnji vodja okrajnega glavarstva je z njemu lastno virtuoznostjo teptal resnico z nogami in povsod iskal samo svojo osebo, tako da je naposled že presedalo vsem strankam. Sedanja osrednja, deželna in okrajna vlada je taka, da so Nemci in klerikalci lahko z njo zadovoljni, nikakor pa ne narodno napredni Slovenci. Klerikalcem se prikupuje s tem, da podpira farovške konsume in krčme, da prizanaša klerikalnim učiteljem in jih protežuje. Dobropoljski muzikant Jaklič počenja, kar hoče, on lahko slepari pri volitvah in grozi z gnojnimi vilami. »Preiskave« se baje vrše naprej in naprej, a upanja ni, da se dokončajo, pač pa, da se pokončajo. Nam ni za osebo g. Jakliča, sedaj ko se ravno predpust prične in ko ni deželnega zbora, da bi uredil učiteljske plače, zaradi nas tudi lahko pristopi k dobropoljski kapeli in muzicira naprej, naša želja je le: jednake pravice vsem. Mi bi tudi s poštenimi Kočevci, s katerimi imamo jednake gospodarske interese, radi živeli v prijaznosti, dokler nam to dopušča narodni čut in narodna čast. Ako pa mislijo Nemci z vlado vred, da so nam vezane roke in da je sedaj najugodnejši čas, zatreti in zadušiti našo narodnost, se motijo. Naš namen ni le jednake nemškega Kočevca posloveniti, a naša sveta dolžnost je, ohraniti to malo, kar imamo. Ako je Kočevcem, ki pripadajo velikemu narodu ter imajo mogočne podpornike, več ležeče na tem, da vlové tuintam kakega nezavednega Slovenca, kakor na pravem napredku svojega in našega naroda, potem je mir med nami nemogoč. Kadar se struna preveč napenja, počí. Svaka sila do vremena!

Nemško-češke pravne konference.

Po tako dolgih pismenih in ustnih pripravah so se v soboto vendar sestali poslanci obeh narodnosti iz Češke in Moravske k pravnim konferencam na Dunaju.

Že iz načrtov, ki so jih obelodanili nemški poslanci, je bilo jasno, da jim ni toliko za stvar, kakor da odvalijo s sebe sumnje, kakor da so nespravipljivi. Javna tajnost je, da so morali alpski

Nemci prisiliti svoje kolege iz Češke, da so sploh izdelali načrte ter se odzvali vabilu h konferencam.

Prišli so h konferencam kot zastopniki vlade: ministrski predsednik dr. Körber, naučni minister dr. Hartel in češki minister dr. Rezek, nadalje delegatje strank: dr. Bärnreither, dr. Braf, dr. Brzard, grof Bouquoy, dr. Chiari, baron Chlumecy, grof Czernin, dr. Damm, dr. D'Elvert, dr. Eppinger, dr. Fořt, dr. Funke, Fürst, Egon Fürstenberg, dr. Gross, dr. Götz, dr. Herold, dr. Hruban, Hrubý, dr. Kramář, knez Lobkowitz, dr. Menger, dr. Nitsche, Oberleithner, dr. Pácek, dr. Pantůček, dr. Pergelt, Peschka, Prade, dr. Reininger, dr. Schreiner, grof Serenyi, pl. Skene, dr. Stránský, grof Sylva-Tarouca, grof Fr. Thun, grof Oswald Thun, dr. Ulrich, dr. Urban, dr. Zátka in dr. Žáček.

Ministrski predsednik je otvoril konferenco z daljšim nagovorom, ki je povdarjal prizadevanje vlade, da se doseže sporazumljenje. Vlada vidi v vsakem zblizevanju veliko moralčno vrednost. Povdarjal je nadalje, da sedaj, ko se je dognala nagodba z Ogrsko, naj bi tudi parlament enkrat za vselej prišel do svojih dolžnosti. Tudi za to je zadnja ura.

V imenu nemških strank sta podala izjavi dr. Funke in dr. Chiari. Prva izjava se je zaključila z besedami: »Izjavljamo pred vsem, da začnemo pogajanja le na podlagi načrtov, ki smo jih sami podali.« Chiari se je izrekel predvsem proti temu, da bi se jezikovno uravnavanje istočasno raztegnilo tudi na Moravko. Govorili so še Pácek, Žáček in baron Chlumecy.

Konferenca, ki je trajala nad 2 uri, je imela prijazen značaj. Sklenilo se je, da se češke in moravske zadeve ne rešijo v eni skupni konferenci. Le pod tem pogojem so se izjavili nemški poslanci iz Moravske, se konferenco udeležiti.

Spravne konference se potemtakem razdele v češke in moravske. Z meritnim delom začnejo konference danes. Vlada predloži svoje elaborate, ki bodo za temelj obravnavam. Moravska konferenca se je pričela danes ob 10. dopol., češka pa ob 3. popoldne.

Splošna sodba o dosežanju teku konference je, da vlada sicer mir, da pa leži nad zborovalci težka atmosfera, ki dovede skoraj gotovo do viharjev. Vlada si prizadeva na vse načine, da se delegatje ne razidejo brez pozitivnih uspehov. Češki udeležniki so imeli v soboto po konferenci dveurno posvetovanje s svojim ministrom Rezkom.

Nemški državni jezik.

Poslanec Walz, ki hoče v štajerskem deželnem zboru igrati brezobzirno vlogo, kakršno je zastopal v svoji »glanzperiodi« posl. Wolf v državnem zboru, se je popel za učitelja nemške

realne politike. V graškem »Tagblattu« obelodanjuje celo serijo novoletnih razmišljanj ter razpravlja vsa sredstva, ki bi naj praktično koristila nemški politiki. Pri tem obsoja Schöneregerja, češ, da ima le fraze o nemškem državnem jeziku. Nemško prebivalstvo mora biti temveč brezobzirno in praktično, zanj mora nemški državni jezik mnogo več pomeniti kot samo idealne pojme. Walz in njegova stranka da ne nosijo zahteve o nemškem državnem jeziku zgolj kot fraze v ustih, a njihovo delovanje stremi neizprosno za tem, da se ta zahteva praktično uresniči. Z uvedanjem nemškega državnega jezika bodo on in njegovi somišljeniki ustregli praktični potrebi nemškega naroda. — Walz tedaj gori za realno politiko ter obsoja fraze, a sam ponavlja najbolj smešne fraze. Kot politik in državni poslanec mora vendar vedeti, da ne more biti nič z nemškim državnim jezikom ne sedaj, ne v prihodnosti. Za uvedanje istega bi bilo treba v državnem zboru dvetrejtinske večine, te pa ne bodo Nemci nikdar dosegli. Saj vendar ne morejo biti tako naivni, da bi pričakovali od nenemških narodnosti, da bi prostovoljno vklonili glavo pod nemško sekuro.

Poljski žurnalisti o tiskovnem zakonu.

Društvo poljskih žurnalistov: Towarzystwo dziennikarzy polskich — je imelo na Silvestrovo shod v Lvovu pod predsedstvom načelnika Adama Kreczowieckega. Udeležilo se je shoda več državnih in deželnih poslancev. Posebno živahna debata se je razvila pri vprašanju, ali se naj porotna sodišča za tiskovne prestopke obdržijo ali odpravijo. Splošna sodba je bila, da je vladni načrt o novem tiskovnem zakonu v tej točki nesprejemljiv, ker je vladni poskus, postaviti tisek pod jurisdikcijo navadnih sodišč, vseskozi nevaren in nedopusten, ki bi pomenil omejitev tiskovne svobode, posebno slovanske. Pred vsem se ne smejo odtegniti tožbe zaradi razžalitve državnih uradnikov porotnim sodiščem.

Politične vesti.

— Ogrski ministrski predsednik Szell je prišel danes s svojimi ministri na Dunaj, da se spravi dogovorene zadeve o nagodbi v določno obliko ter se doženejo še ostale točke. Potem šele bo Szell poročal ogrskemu parlamentu o nagodbenih uspehih.

— Nadvojvodinja Marija Valerija se preseli s svojo rodbino na cesarski dvor ter bo pri cesarju-očetu opravljala reprezentativne dolžnosti gospodinje. Njen dvor se primerno pomnoži.

— Anuliranje mandatov v nižjeavstrijskem deželnem zboru. Krščanski socialci nameravajo predlagati, da se naj vseh pet mandatov manjšine anulira, da dosežejo na ta način

potrebno večino za deželnozbornsko reformo. Dosedaj so vložili zahtevo, da se preiščejo izvolitve poslancev Schmiedel, Kolisko in Schwarzer se anulira mandat Marchetov, za katerega izvolitev je baje nepostavno vplival sin člana gosposke zbornice, Teodor Dreher. Tudi Seitzev mandat je v nevarnosti.

— Častniki zoper cesarsko pesem. Ko je garnizija v Novem-sadu obhajala Silvestrov večer ter je po napitnici poveljnika na kralja in cesarja zasvirla godba cesarsko pesem, obrnili so se domobranski častniki stran ter s tem protestirali proti cesarski himni.

— Trgovinske pogodbe. Nemčija baje ne odpove Avstriji trgovinske pogodbe, temuč se bodo tekom leta vršila pogajanja, da se pogodba podaljša. — Pogajanja za obnovitev avstrijsko-italijanske trgovinske pogodbe so bodo vršila v Rimu ter se poverijo avstro-ogrskemu poslaniku v Rimu, Pasettiju. — Bolgarija odpove v kratkem še ostalim državam trgovinske pogodbe.

— Nemški prestolonaslednik je povabljen v Peterburg, kamor tudi v kratkem odide na obisk carja. S tega se sklepa, da vlada med Rusijo in Nemčijo popolno sporazumljenje glede ruske balkanske politike.

— Zoper dvoboj izdelduje papež encikliko, ki jo razpošlje vsem krščanskim vladam in v kateri bo te vlade resno opominjal, naj na vsak način store konec temu srednjeveškemu barbarstvu.

— Med nemško državo in Vatikanom se je sklenila tajna pogodba ob priliki ustanovitve teološke fakultete na vseučilišču v Strassburgu. Vsled te pogodbe se prepusti na vseh teoloških zavodih, pri kateremkoli vseučilišču na Nemškem, dotičnemu škofu pravica, da predlaga profesorje. Škof pa sme profesorje izbrati iz vsakega reda, tedaj tudi jezuite.

— Vojaške reforme v Španiji. Kralj je otvoril »kortes« s prestolnim nagovorom, v katerem je z zadovoljstvom konstatiral, da so razmere Španije z velesilami najprijaznejše. Končno je napovedal vojaške reforme ter hvalil napredovanje vojaške izobrazbe.

— Vstaja v Maroku. Sultan je izpustil svojega vjetega brata Mulley Mohameda ter mu poveril poveljstvo nad svojo armado. Pretendent izjavlja, da se ne misli polastiti prestola, temuč hoče le preprečiti nadaljni evropski vpliv v deželi. Vsled tega je prav mogoče, da se bo sultan, ako pride v škipce, odpovedal svojim evropskim nagibom ter nastopil kot varuh in zaščitnik islama, s čemur bo tudi vstavljena vstaja.

— Chamberlain. Je pri banketu v Ladysmithu priporočal slogo na socialnem polju, svaril pred bojkotom v Južni Afriki ter izrekel upanje, da

bodo Buri kakor Angleži pretečeno pozabili.

Dopisi.

Iz Krškega. (Imenovanje dr. Ivana Tavčarja in dr. Tomaža Romiha častnima občanoma krške občine). Na starega leta dan je imel občinski odbor krške občine svojo sejo. Ko je bil dnevni red končan, vstal je župan dr. Romih ter govoril prilično sledeče: Slavni odbor! Dokončali smo današnjo sejo, ki ni le zadnja v tekočem letu, temveč sploh zadnja tega odbora, kajti v prihodnjem mesecu razpisane bodo nove volitve. Ne bode torej odveč, da se nekoliko ozremo na to, kar smo storili v zadnjih 6 letih — kajti velika večina nas je že tako dolgo v odboru —; ter prevdarili, smo-li storili svojo dolžnost, in ali ima klevetanje naših nasprotnikov kakšno djansko podlago. Z mirno vestjo smem povdarjati, da nismo spali, temveč da smo se pošteno trudili za blagor naše občine. Predbaciva se nam vedno, da so se za mojega županovanja naklade povikšale; zares so se povikšale, ali vendar še niso tolike, kakor po drugih občinah. In če so se povikšale, lahko tudi pokažemo, za kaj smo naklade porabili. Popravljali smo ceste, napravili smo nove mostove in popravljali stare, delali in popravljali smo vodnjake, postavili smo v občini 23 strelišnih postaj zoper točo, kupovali smo smodnik za nje — tekoče leto n. pr. smo izdali nad 1100 kron za smodnik —, kupovali smo plemenske bike, sploh gledali smo na to, da so se naklade porabile za koristi davkoplačevalcev. Mi nismo rok križem držali, zadovoljni moramo biti z našimi uspehi. S ponosom smemo tudi pokazati na našo bolnico, katera tako dobro uspeva, da smo danes sklenili jo razširiti, ter na našo občinsko hranilnico, ki se sicer počasi, a tem sigurneje razvija tako, da smo že lahko nastavili enega uradnika, enega pa še bodemo prihodnje leto. To hranilnico smo večinoma radi tega ustanovili, da je pomoč našim vinogradnikom. Vinogradniki imajo sicer še lepe vinograde, a ne morejo dobiti za nje posojila, ker so tuje hranilnice jako nezaupne glede novih vinogradov. Kmetje imajo tudi dosti vina, a ne morejo ga takoj spraviti v denar. Tukaj pomaga naša hranilnica. Ako hoče vinogradnik denar na vinograd, da ga lahko naša hranilnica. Vsi odbor-niki nadzorujejo dotične vinogradnike, ter dana je hranilnici prilika takoj denar odpovedati, če bi zanemarjal vinograd. Hranilnica pa tudi posojuje na kratke obroke tistim vinogradnikom, kateri ne morejo prodati svojega vina. Tako smo si torej našo obično na vse strani lepo uredili, da smo lahko zadovoljni in veseli; zasnovali pa smo še za novi odbor primerno delo s tem, da smo v današnji seji sprejeli v proračun

Dalje v prilogi.

drobe v stotino čustev. Morda bi nam hotela dati globoko obupno tragiko breznačne duše, mogočno pesem sreče in nesreče, ali v njenih besedah je preveč mehkoče, preveč one sladke in slabotne sentimentalnosti, katera ni zmožna vzbujati globljih in trajajočih utisov. Njene pesmi so take in njena proza je taka. Enkrat je pisala novele v duhu Mahrholmove in takrat se mi je zdela pogumnejša in silnejša, njena posledna zbirka pa »Nina a jiné povídky« je mehko, morda ganljivo slavlje slepe ljubezni in onih danes že jako redkih žen, ki se zahvaljujejo možu, da jih je blagovolil osrečiti s svojo ljubeznijo še tisti hip, ko jih sramotno zapušča. Polno lepih, prijetnih in ganljivih tonov ali nobenega mogočnega akorda, nobenih resnično velikih čustev.

X.

Žrtev razmer.

(Zapiski kranjskega kaplana.)

III.

Potekli so že trije meseci, kar sem bil prišel v X. Dasi sem bil ta čas skoro vedno »sredi ognja«, sem vendar ohranil svojo čistost. Lahko to ni bilo — posrečilo se mi je le,

ker sem bil skoro osamljen, ker sem se ogibal vsaki družbi in se zatopil v bogoslovne študije. Javno življenje je metalo visoke valove — a jaz tega nisem zapazil, niti sem se zmenil za ženstvo, dasi so tako cerkvene pevke kakor mnogo drugih žensk kaj famijarno občevala z menoj in se mi je časih zdelo, da čitam v njihovih očeh zvedavo vprašanje: Kaj si tako izbirčen, ali sploh nisi moč?

Poznal sem iz spovednice skoro vse skrivnosti trških deklet, vedel sem, da mi je pri nekaterih treba le dobre besede in vse je doseženo — a ni mi prišlo na misel. Bal sem se greha in bil sem tudi tako ponosen na svoje duhovniško posvečenje, da sem krotil vse strasti, ki so se zdaj in zdaj oglašale v meni. O lepi dnevi mladosti in čistosti — kdaj ste že prešli!

Bilo je nekega deževnega popoldne, ko sem se v svoji sobi ukvarjal z razmišljanjem, če je človeška duša res neumrljiva. To ni morda šala. To vprašanje me je mnogokrat mučilo, ker se mi je zdelo, da so cerkveni dokazi za neumrljivost duše pomanjkljivi. Misel, da je duša umrljiva in da je s smrtjo vse končano, se mi je zdela strašna — kajti zdelo

se mi je, da potem nima življenje nikakega namena. To je bil vzrok, da sem vedno in vedno pretresal to vprašanje. Dostikrat sem si rekel: Če je Bog ustvaril dušo iz nič, potem imajo duše svoj začetek, a kar ima začetek, to ima po zakonih narave tudi konec, to mora umreti. Drugič sem si zopet rekel: Duša je lahko neumrljiva — ako je neodvisna od rojstva in od smrti telesa; ako je bila že pred rojstvom, ostane lahko še po rojstvu — a tu sem se spomnil, da proglašajo cerkev tako mišljenje za pogansko. Cerkev stoji na stališču, da pred rojstvom ni duše, da Bog dušo iz nič ustvari, vzlic temu pa da je duša neumrljiva.

Ko sem tako sam sebe trpinčil s takimi mislimi, je vstopila dekla odličnega tržana in pristaša duhovniške stranke v X-u in mi sporočila, da želi njena gospodinja, naj bi jo prišel na dom izpovedat. Gospa Helena je bila jako pobožna žena. Ko je bil škof v X-u, ji je napravil vizito in vsa duhovščina celega okraja jo je postavljala za gled vsemu drugemu ženstvu. Hodila je vsako soboto k izpovedi in po njenih izpovedbah sem jo tudi jaz visoko spoštoval.

Njeno zahtevanje, naj jo pridem na dom izpovedat, me je toliko presenetilo, ker je bila gospa Helena šele nekaj dni poprej pri izpovedi. Zaradi tega sem najprej vprašal, če se dekla ne moti. A dekla se ni motila.

— »Recite gospej« — sem ji naročil — »da je ne smem doma drugače izpovedati, kakor če je bolna.« — »Saj je bolna« — je odgovorila dekla. — »Zdravnika sem že poslala k nji, zdaj pa sem prišla vas klicat. Mudi se; pridite hitro.«

Nisem poslušal dalje, nego se odpravil na pot, s toliko večjo vnemo, ker je bilo to prvič, da sem bil poklican k bolniku.

Gospa Helena je bila v postelji in milo ihtela in stokala. V svoji neizkušenosti sem menil, da se ji bliža zadnja ura. Pozneje sem se seveda spomnil nekaj detajlov, ki jih prvi hip nisem zapazil. Soba je bila bolj podobna koketno urejenemu budoarju kakor spalnici, kjer se bije skupni boj med življenjem in smrtjo; postelja ni bila podobna ležišču bolnice, nego bolj paradni postelji, vsa soba pa je bila parfimirana, kar tudi ni v navadi pri bolnikih.

— »Torej ste vendar prišli, go-

spod kaplana, me je ogovorila gospa Helena. »Tako sem bolna —«

— »Kako se je to zgodilo, gospa«, sem vprašal sočutno. »V soboto, če se ne motim, ste bili še popolnoma zdravi —«

— »Bolezen pride časih kar brez noč. Sinoči sem bila še zdrava — danes sem izgubljena.«

Bridko jokaje je stisnila gospa Helena svojo skrbno počesano in spleteno glavico v mehke blazine.

— »Zaupajte v Boga«, sem jo tolažil. »Bog more vse, in če je njegova sveta volja, vam pošlje zdravje tako hitro, kakor vam je poslal bolezen. Prepričan sem, da vam je Bog poslal bolezen le, da dobite priliko, si pridobiti novih zaslug.«

Gospa Helena se je zopet zjokala in jaz nisem dvomil o pristnosti njenih solz.

— »Tako sem nesrečna« — je vzdihovala.

— »Kaj vam je gospa? Prišel sem, da vas tolažim, kot vaš spovednik —«

— »Ne, ne — jaz se ne izpovem — jaz sem prevelika grešnica.«

— »In ko bi bili storili največje grehe — božja usmiljenost je večja. Sicer pa poznam vašo vest tako do-

primerno svoto za napravo vodovodov. Sedaj pridejo nove volitve; in sedaj pa naj pustimo naše nasprotnike na krmilo? Vi pravite ne; jaz tudi tako pravim ne, in stokrat ne. Mi smo delali, nasprotniki pa naj pridejo in se vsedejo k polni mizi? **Ne, nikakor ne!** Ako smo edini, ne bodo nas premagali. Še pred tremi leti nas niso, ko smo takorekoč spali in smo hoteli, da bi se volitve mirno vršile. A leskovski in svetoduški župnik sta bila nabrala nekoliko svojih pristašev ter sta hotela vse naprednjake vreči iz odbora; zadobila sta bila zaslužen kazen, da sta bila slavno propadla. In naj nas potem letos premorejo, ko bedimo? Ne in stokrat ne! Jaz pravim, da brez naše volje ne pride nobeden v občinski odbor, katerega mi nočemo, posebno še ne leskovski župnik, čeprav je še dekan, in tudi ne svetoduški župnik, in tudi ne nobeden njihov pristaša, da bi delali v odboru zdrážbo in plodonosno delo ovirali. V občinskem odboru se je zadnjih šest let mirno pa vspešno delovalo. Ako pa prideta le 2 klerikalna razgrajča v odbor, pri kraju bode z mirom. Stavili se bodo vsi nemogoči predlogi (n. pr. imenovati Njegovo knezoškofovo milost častnim občanom, ali darovali za škofove zavode doneske itd.) Mi bodemo seveda proti, govorilo se bode mnogo, mltili bodemo staro slamo, a delalo se ne bode ničesar, kakor sedaj v deželni zboru, kjer so nam klerikalci, prijatelji ljudstva, snedli vsako podporo. Torej se jednokrat naj bode povedano, da si bodo zapomnili, brez naše volje ne pride nobeden v občinski odbor. Šest let sem na tem častnem mestu; nisem se pehal za njega, a ko ste mi ga podelili, delal sem, kolikor je bilo v moji slabi moči. Navdajala me je pri tem zavest, da imam za sabo značajne moše in navduševalo me je Vaše prijateljstvo. Verjemite, da si štejem v veliko čast, imenovati vsakega izmed Vas svojim osebnim prijateljem, in bodi Vam priščina zahvala, da ste me ob vsaki priliki poslušali, naj si bode že, če je bilo treba iti h kaki volitvi, ali na kako zborovanje, ali kaj drugega koristnega ukreniti. Ali naj morebiti danes moja beseda ničesar ne velja? Zatorej Vas prosim, bodite zopet vsi pri prihodnjih volitvah agitatorji za našo stranko in dobojevali bodemo časten boj, katerega so nam vsilili naši nasprotniki. Treba pa je tukaj povdarjati, da nikakor nismo nasprotniki vere ter da se čutimo verne katoličane. To smo tudi danes pokazali, ko smo dovolili za svetoduško cerkev 20%, za svetoduškega organista 8%, za krško župnišče 20%, za krškega organista 3%, naklade. Torej Bogu, kar je božjega. A v občinskem odboru ne potrebujemo nobene cerkvenega razgrajča. Da pa bodo nasprotniki natanko vedeli, katerega mišljenja da smo bili, ter da smo še vedno istega mišljenja, ter da ne bomo domnevali, da hočemo morebiti z njimi se dogovarjati radi kandidatov, naj zvedo to na slo-

bro, kakor vi sami, in vem, da sami sebi delate krivice. Začniva torej.

Po običajnem uvodu je začela gospa Helena — vedno ihteč in skrivaje svoj obraz v blazinah:

— »Da me vidite danes tako ne srečno, je kriv moj mož.«

— »Kako?«

— »Ker je brutalen napram meni.«

— »Zdi se mi, kakor da hočete izpovedati grehe svojega moža mesto svojih — to ni dovoljeno.«

— »Kakih pet mesecev že živiva vsak zase — saj me pri obedu in pri večerji se vidiva. — Sinoči je prišel k meni — zahteval — saj me razumete — jaz sem ga podila proč — nastal je strašen prizor. — Oj, kako jaz tega človeka zaničujem.«

— »Tega ne smete gospa. Zaničevati sploh ne smete nikogar, svojega moža pa morate ljubiti.«

— »Nikdar — te živali.«

— »Zakaj ste ga pa vzeli?«

— »Ej, moj Bog — morda sem ga nekaj nekoliko ljubila —?«

— »Bodi že kakorkoli, a če ga tudi ne ljubite, mu morate biti vender udani in pokorni.«

— »Dobro — saj sem mu po-

vesen način. Naša misel je bila naprednost. In ta misel mora tudi še zanaprej vladati v občinskem odboru krškem. Tukaj se ne gre za osebo. Naj bode prihodnji župan kdor hoče, biti mora našega mišljenja. Radi tega predlagam, da se voli vodja napredne stranke na Kranjskem, naš deželni poslanec g. dr. Ivan Tavčar, kateri je za našo občino mnogo koristnega storil, častnim občanom. Predlog se je z viharimi živio-klici jednoglasno sprejel. Ob enem predlagam, da se izreče stranki na Kranjskem, ki onemogočuje delovanje v deželni zboru, najostrejša graja. Na to je vstal obč. svetovalec g. Anton Rupert, kateri deluje že nad 30 let v občinskem odboru, ter stavlja predlog, da se imenuje tudi mnogozaslužnega g. župana častnim občanom. Povdarjal je, da se ima občina za ves napredek zadnjih let le njemu zahvaliti, s svojo trudoljubivostjo in vstrajnim delom je dosegel uspehov, kakor malokateri delavec v javnosti. Vse delo obč. odbora je opravljal vedno le on — mi ostali smo mu bili le v zaslonbo. Zlasti pa je oživenje našega vinorejstva skoraj izključno dr. Romihova zasluga. Brez njega bi pridelek naše občine še v 10 letih ne dosegel sedanje višine. Zatorej prosi g. župana, da sprejme častno občanstvo kot mali znak hvaležnosti občanov. Predlog se je z živio-klici enoglasno sprejel, vsaj je g. Rupert govoril vsem iz srca.

Z Jesenic. Kacih 14 let je tega, odkar se je na Jesenicah razširila tovarna za železo, tako da ima okoli 2000 stalnih delavcev vsako leto dober zaslužek. V sled tovarne se niso razširile samo Jesenice, marveč tudi Dovje, Mojstrana, Koroška Bela in Gorje. Te vasi štejejo z Jesenicami skupaj sedaj okoli 10.000 prebivalcev. Središče teh krajev, Jesenice s Savo, pa šteje 5000 ljudi. Leto dni je tega, kar se je tukaj začela zgradba nove železnice, kjer je kacic 1000 delavcev na delu. V novem letu se bode še drugi 1000 delavcev potrebovalo. Tako se Jesenice vedno razširjajo. S tem nastajajo seveda vsevrstne potrebe. Prebivalstvo ne more več tako živeti, kakor pred 50 ali 100 leti v krajih, oddaljenih od mest, ako se v takih ne napravijo najpotrebnejše reči. Jesenice je povzdignila tovarna. Kaj pa je vlada v teh 14 letih za te kraje ukrenila? Z mirno vestjo lahko rečemo — ničesar. Akoravno je tukaj toliko prebivalstva, nismo dobili dosedaj niti sodnije, niti tržnih dnev, niti svojega okrožnega zdravnika, niti lekarne itd. Prosili smo svoj čas, da bi saj sodnijo na Jesenicah dobili, a zaman; ako imamo pri sodniji opraviti, moramo ves dan zgubiti, kajti sodnja je v Kranjski gori. Prosili smo večkrat in prosili za to to ali ono reč, a vlada nam je hladnokrvno vse odrekla. Danes se oglašamo z novo prošnjo. Ta prošnja izšla je od občine Jesenice, občine Koroške Bele itd. Prosimo namreč za lekarno. Najbližja lekarna je v Radovljici, oddaljena je od tod 4 ure. Skoraj leto je

korna v gotovih stvarih — saj me razumete — nikdar —.

Tu sem se spomnil, česar sem se naučil v semenišču in začel sem na dolgo in na široko razlagati, kaj je debitum ter navajati, kaj v tem oziru predpisujejo cerkveni učitelji. Ko sem končal, je gospa Helena kategorično izjavila:

— »Nikdar!«

— »Zakaj ne?« sem jo vprašal.

— »Vaš mož je vendar vaš mož —.«

— »Žal — toda — kar sem rekla, pri tem ostanem — nikdar — jaz ljubim družega.«

— »Kako? To je velik greh — to je zakonolomstvo —.«

— »Mogoče — a — jaz ljubim družega —.«

— »In ste svojemu možu nezvesta?«

— »Ne — še ne — nisem še mogla biti nezvesta —.«

— »Hvala Bogu!«

Komaj sem izgovoril, ko je gospa Helena vsa rudeča in gorečih pogledov planila kviško, se oklenila mojega vratu, me potegnila k sebi ter šepetala:

— »Tebe ljubim, Tebe — Po tebi hrepenim! — Moj bož!« ...

tega, odkar smo prosili za lekarno na Jesenicah. V prošnji smo dokazovali, kako neobhodno je lekarna na Jesenicah potrebna in dokazovali smo, da kako lepe svote izdajajo samo tovarne na Dovjem, Jesenice in Javornik na leto za zdravila, opozarjali smo, koliko ljudi je tukaj, ki niso pri nobeni bolniški blagajni in morajo zdravila dobivati naravnost iz lekarne, da bode lekarnar imel tukaj toliko opraviti, da si bode mogel še pomagata držati. Trudili smo se zaman, tudi te prošnje ni vlada hotela uslišati in zavrnjena je. Ako se na Jesenicah ustanovi lekarna, imela bode lekarna v Radovljici še zmirom dovolj odjemalcev, saj so še druge občine, kakor Kropa, Kamna gorica, Podnart, Radovljica, Lesce, Bled itd.

Iz Št. Petra na Pivki. Na dan sv. Štefana je priredilo učitelstvo v uro hoda od tukaj oddaljeni, prijazni vasi Zagorje, v šolskih prostorih božičnico z obširnim sporedom. Vse točke, med katerimi moramo posebno omeniti »Mlade vojake«, božično igro v petih dejanjih in dvodejansko igro »Požigalec« ter solo prizora s petjem »Rudeči Sarafan« in »Oba junaka«, so pogodili šolski otroci tako izborna, da se jim je čudilo staro in mlado. Božičnica se je ponovila v nedeljo, dne 28. decembra in dosegla isti vspeh kot prvič. Obkrat je bila velika šolska soba natlačena polna. — Da se je božičnica tako hvalevredno sponesla, ter da so priprosti šolski otroci tako dobro rešili svoje vloge, za to gre hvala vrlému zagorskemu nadučitelju gosp. Horvatu, ki se je toliko trudil in ubijal z njimi, in ki je sploh tako izredno vnet šolnik, kakršnih je — z mirno vestjo lahko trdimo — malo v naši ožji domovini. Zelo smo hvaležni g. nadučitelju za prireditve božičnice, ker take šolske veselice niso le v korist priprostemu ljudstvu, ampak širijo tudi duševno obzorje šolske mladine, ki dobi s tem vrh tega še veliko večje veselje do šole in učenja. — Končno pa moramo vendar pripomniti, da nismo niti pri prvi, niti pri drugi šolski veselici opazili ni enega učitelja iz sosednjih šolskih občin (edino g. nadučitelj Č. iz Knežaka je opravičil svojo odsotnost).

Kostanjeviška graščina.

Za to, nekaj meniško naselbino in veliko posestvo je nekaj boja mej glavnima slov. strankama na Kranjskem. V tem boju zapazimo z veseljem, da klerikalna stranka ne naglašá zopetne naselbne menihov. Še ni dolgo, ko je ploskala, ko so njeni vodilni organi spravili nemške Cistercijance v Zatičino, francoske Kartaje v Pletenje, trapišči v Rajhenburg. V tem listu in v »Rodoljubu« smo opozarjali naše občinstvo na to prikazen. Nekaj je izdalo, kakor se vidi, ker glede kostanjeviške graščine si ne upajo na dan naši klerikalci s svojimi pravimi težnjami. A imajo iste težnje, kakor so jih imeli, ko so Zatičino kmetom vzeli in Pletenje in Mekine, ko bi ta veleposestva naravnim potom morala priti s časom v roke kmeta. Lani so si odpolanci francoskih menihov ogledali kostanjeviški grad in zemljišča. Izrazili so se, da je vse jako lepo. Naši klerikalci iščejo zdaj drugo pot, da spravijo menihe v Kostanjevico. Z denarnimi silami farovških posojilnic ali kot pooblaščenici francoskih izgnanih menihov, — hočejo klerikalci to graščino kupiti. Da to lažje gre, stopajo na plan v halji rešitve kmeta od doljeni Krki. Našim šlapam pravijo, da hočejo kmeta rešiti. Vladi jih razume, a jih ne more uslišati zdaj, ker bi ta slučaj le preglasno upil: Oesterreich — Klösterreich. Izvedlo bi se namreč, da bi bila prodaja tega veleposestva menihom greh napram kmetom, neglede tega, ako v vladi klerikalno, ali drugo srce bije. Ali ko bi klerikalci to velevažno veleposestvo s kakim 3 tisoč orali v svojih rokah imeli, bi tako lepo jenkrat kar čez noč postavili dejstvo, kakor ga je ljubljanski škof s pomočjo zdajšnjega kanonika v Ljubljani, Fetič-Frankheima, prejšnjega župnika v Št. Jerneju s Pletenjem. Klerikalci so kupili jako ceno metiško graščino. Žal, da je glede iste metiške občine brod zamudila. Ta graščina je v rokah ljubljanske ljudske posojilnice. Kapital se ne obrešuje, najbrže je tudi kaj zgube. Denarni zavod, ki je tako stvar prodal. Tega se ne stori, ker je ta graščina namenjena za domovanje menihov ali nun.

Belokrajina nima dosti tako dobre poljedelske zemlje, kakor so zemljišča te graščine. Belokranjci zaslužijo vsako

leto gotovo milijon kron v Ameriki. Najmanj za šesto kron bi šel oral v razparceliranju tega sveta. Tudi hoste. Belokrajna že nima več host. Velike koristi bi imela ljudska posojilnica. Belokranjci bi se trgali za ta zemljišča. Zakaj tukaj ni tistega človekoljubja? Tako bi tudi prišla kostanjeviška graščina v last mrtve roke, ako bi jo klerikalni konsorcij kupil. Morebiti naši klerikalci s humaniteto glede te graščine tudi zaradi tega toliko kričijo, da cenejšo od vlade dobijo lepi ta svet. Katol. duhovnik je prefrigan kupovalec in prodajalec. Odprodalo bi se potem morda še kaj sveta te graščine na Hrvaškem, oddaljeni kosi, ali zamenjalo za bližnjini, da bi bil še lepši arondiran svet. Pleterski kartajzi gojijo tudi take težnje glede bližnjih kmetijskih zemljišč, a doslej še zastoj.

Torej glede klerikalcev smo v tem vprašanju na jasnem. Dejstva Zatičina, Pletenje, Mekine jasno povejo, kaj je v tem oziru klerikalna ljubezen do kmeta. Zatičani, Št. Jernejčani zdaj že vedo, kaj je ta ljubezen. Naj ti ljudje še toliko humanitete v svojih časopisih kažejo, konjsko kopito, obrnjeno proti kmetu, se kaže povsod v teh vprašanjih.

Po prodaji Pletenja je bilo več veleposestev na Kranjskem francoskim menihom na prodaj. Delavec je ušel v tujo industrijo, naše veleposestvo ne more več deliti. Ponudilo se je več teh menihom na Francoskem na prodaj. Odgovorilo se je, da se za zdaj še ne reflektira na nje. — Neki odkritosrčen kranjski menih je takemu prodajalcu namignil, da so Pletenje, Zatičina preveč trušča napravila, — da se mora čakati. (Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 5. januarja.

— Vspeh klerikalne obstrukcije. Kako brezmišeln, kako bedasta je klerikalna obstrukcija, to se je izkazalo posebno sedaj. Izšla je namreč cesarska naredba, s katero se pooblašča deželni odbor, da sme tudi za leto 1903 pobirati iste doklade, kakor doslej. Ta naredba priča, da je bila klerikalna obstrukcija samo udarec za vse tiste, ki so potrebni in pričakujejo deželni podpora, drugače pa je brez pomena. V deželni blagajni se zbira denar, deželni odbor funkcionira in ima večjo moč in večjo prostost, kakor kdaj — samo prebivalstvo ne dobi ničesar tega, kar dobiva sicer, kadar zboruje deželni zbor. To je ves vspeh obstrukcije, to je sad škofove in dr. Šusteršičeve politike.

— Napadalci iz farovža. Trgovca v Cerknici, gospod Ivan Popovič, ima svojo hišo neposredno pri cerkniškem farovžu. Farovž je njegov najbližji sosed. Dne 26. decembra so g. Popoviču njegovi uslužbenci napravili »ofreht« in to povodom njegovega godu in rojstnega dne. To je gotovo nekaj nedolžnega in zlasti po deželi že od nekdaj navadi. Prebivalec farovža pa to ni ugajalo in napadli so uslužbence g. Popoviča, z opeko. Menda je »ofreht« spomnil farovške prebivalce na katoliško obstrukcijo v deželni zboru. Nakrat so na zbrane uslužbence priletele od farovža tri opeke, in sicer z vso silo. Na srečo ni bil nihče zadet, a nevarnost je bila velika, kajti noč je bila temna, prireditelji »ofrehta« pa so stali tesno drug poleg drugega. Ko so začele leteti opeke, je pet izmed zbranih uslužbencev g. Popoviča zbežalo. Eden pa se je osrčil, se obrnil proti farovžu ter tudi natančno videl, da so se po metanju opeke farovška vrata odprla in zaprla. Gotovo je izginil v farovžu tisti junak, ki je metal opeko. Opeko je vzel pri farovžu kjer je je velik kup. Omenjeni uslužbenec g. Popoviča je potem šel tik do farovškega okna. Slišal je, da v sobi govore in se smejejo — vendar natančno ni mogel razločiti, o čem se je govorilo. Verjetno pa je, da so se zbrani gospodje veselili uprizorjenega atentata. Čedalje lepše!

— Božji blagoslov ga je vrgel na ulico. Po Vipavski dolini imajo sedaj priliko razmišljati o tem, kako more komu tudi slovesen blagoslov biti na veliko škodo. V Podragi se je namreč zgodil slučaj, ki to prav živo kaže. Poslanec Božič se je, nje

kakor znano, preselil iz Podrage. Za svojo hišo je postavil oskrbnika in ga pooblastil, da v njej kakemu potrebnemu da zastoj stanovanje. Oskrbnik je tako storil in odkazal brezplačno stanovanje možu, ki je sicer klerikalec. — pri delitvi dobrot ne gledajo liberalci na mišljenje — a pošten človek. Ta mož ima kaj terejalsko ženo in ravno tako terejalsko taščo in se vsled njihovega vplivanja ni upal v Božičevo hišo. Brezplačno stanovanje bi mu pa bilo kaj dobro došlo. V tej stiski so se ti ljudje obrnili do slaboglasnega župnika Kollerja in ta je šel blagosloviti stanovanje, predno se je omenjena družina vanj preselila. Prav kakor bi bilo to stanovanje okuženo, kakor da je imel v njem sam hudič svoje prebivališče. Da se dobi kak duhovnik za tako stvar, to kaže, kako dekadentna je naša duhovščina. Posl. Božič se je po takem postopanju po vsi pravici čutil razžaljenega in je terejalsko družino odpravil iz svoje hiše, brezplačno v porabo prepuščenega stanovanja. Lahko se torej reče, da je božji blagoslov to družino postavil na cesto. Radovedni smo, če tej družini zdaj župnik Koller preskribi brezplačno stanovanje.

— Advokatura — kramarija? Dr. Schweitzerju želimo vse dobro in privoščimo mu prav iz srca vsakega klijenta, ki ga dobi. Čudni pa se nam zde nazori, ki jih ima dr. Schweitzer glede pridobivanja klijentov. Šteli smo njegove inserate in našli, da je ravno 17 krat anonciral svojo odvetniško pisarno. Ali se dr. Schweitzerju ne zdi, da je s tem svojo odvetniško pisarno potisnil na stališče kake kramarije?

— Vspeh inseratov. Z Bleda se nam piše: Ko sem inseriral v »Slovenskem Narodu« in v »Slovenecu«, da oddam v najem svojo obrt in hišo, dobil sem 15 pismenih ponudb, ki so se vse začele: »Čital sem v »Slovenskem Narodu«...« Niti eden se ni skliceval na moj inserat v »Slovenecu«. Iz tega je razvidno, koliko imajo veljave eni in drugi listi. Pa saj je ob sebi umevno, da podjeten mož ne bere nazadnjaških listov. Anonce imajo le vspeh, če izidejo v »Slovenskem Narodu«.

— Goriški deželni zbor je imel v soboto zadnjo sejo. Predlog o učiteljskih plačah se je sprejel v tretjem branju s tremi resolucijami, med njimi tudi resolucija, naj vlada prispeva za šolske namene deželi 60.000 K. Nadalje se je sklenila delitev občine Šempas ter se dovolilo 10.000 K za podpore vsled toče prizadetim.

— Repertoire slov. gledališča. Jutri, v torek, sta dve predstavi: popoldne ob pol 3. uri velika rimska drama »Quo vadis?« ob znižanih cenah; zvečer velika češka opera »Psoglavci«. Prihodnja predstava je šele v petek, dne 9. t. m.

— Vseučiliški prof. dr. Šercl predaval bo v Ruskem kružku v sredo dne 7. t. m. točno ob osmih zvečer v mali dvorani »Mestnega doma«. Vsebina predavanja je: Črtice iz življenja v sibirskih zlatokopih.

— Poštni pečat — Severnica — Lichtenwald je že zopet pokopan, dobili smo ravno zopet samonemški pečat, vkljub temu, da se nam je preje obetalo, da, kadar se izda novi pečat, bode dvojezičen. Opozarjamo gospoda poslance Žičkarja in viteza Berkso na ta čin; prosimo odločnega nastopa. Servniške korporacije, okrajni zastop in občino pa pozivljamo, naj spravita na dan »od zgoraj« dana zagotovila dvojezičnih pečatov, da se razkrinka farizejstvo gotovih krogov.

— Iz Št. Pavla pri Preboldu. V zadnji notici o bralnem društvu v Št. Pavlu je bila pomota. Predsednik je gospod Rudolf Pevec, ne Sever, kakor je bilo tiskano.

— Ponarejeni desetaki. Na Reki je prišla policija nekega Petelinkarja iz Rakeka, ki je izdal ponarejene bankovce po 10 K. Pri njem so dobili še 39 falsificiranih.

— **Iz Črnomlja** se nam piše: V četrtek dne 8. januarja t. l. bo v Črnomlju navadni mesečni živinski semenj.

— **Nezgoda v papirnici v Goričanah.** Franceta Trillerja, delavca v papirnici v Goričanah, je stroj prijel za levo roko in mu strl kost v komolcu.

— **Kri zastrupil** si je trgovec in hišni posestnik Antou Verhovec, na Poljanski cesti št. 66. Pri zbiranju cibev se je pred 14. dnevi zbolel v roko, na kar se mu je začelo gnojiti. Gnojno mesto na roki je prebodel z iglo in si pri tem zastrupil kri. Moral je iti v bolnico, kjer so mu roko prerezali, da je odtekla zastrupljena kri. Položaj njegov je nevaren, ker se je bati, da se vsa kri ne zastrupi.

— **Nogo zlomil** si je včeraj zvečer ob 1/6. uri dijak prvega razreda realke Maks Furlan, stanujoč na Mestnem trgu šte. 17. Na poti blizu Švicarije se je spodtaknil in si zlomil desno nogo v členku.

— **Petič dezertiral.** Danes ponoči je iz žrebčarne na Selu dezertiral vojak Anton Poznik iz Kamne gorice. Pobegnil je v vojaški obleki.

— **Tatvina.** Jeri Komarjevi, posestniki v Rudniku št. 35, je danes zjutraj v Križevniških ulicah pred hišo št. 7, ukradel neznan tat z vozička nov namizni prt rdeče barve.

— **Tatica,** ki je na Sveti večer v restavraciji na južnem kolodvoru ukradla urarju R. Murovcu iz Boh. Bistrice 33 žepnih ur in ki je bila še v noči potem v Nabrežini prijeta, se piše Marija Čebin in je bivša delavka v tobačni tovarni. Orožniki so jo že pripeljali k deželnemu sodišču v Ljubljano.

— **Tatvina ali zamenjanje.** Dijaku Francetu Zupančiču je v soboto zvečer v deželnem gledališču nekdo zamenjal nov havelok s ponošenim ali pa mu ga je ukradel.

— **Premog ukradel** je v soboto ponoči na državnem kolodvoru v Šiški zidar A. C. Ko je C. nesel premog domov, ga je na Dunajski cesti ustavil stražnik in ga vprašal, odkod da nese premog. C. je dejal, da mu ga je dal brat, potem pa se je spet lagal, da ga je našel. Povedal je tudi napačno ime in je bil vsled tega tudi aretovan.

— **Razglednice kradel** je v soboto popoldne v prodajalnici Julijane Medvedove na Rimski cesti št. 16 neki šolski učenec. Nabral si jih je bil že 25 in jih je skrivil pod obleko, a prodajalka je takratno še pravočasno opazila in dečku odvzela razglednice.

— **Izgubljene in najdene reči.** Na poti od šentpeterske vojašnice čez most na Ambrožev trg, po Poljanski cesti in po Vodnikovem trgu do Mestnega trga je bila izgubljena kratka zlata verižica, vredna 80 kron. — Pred škofijo je našla v soboto kuharica Ana Kosova bankovec za 10 kron.

— **Prijeta tatova.** Policija v Mariboru je v soboto prejela potujočo livarja Franca Kreutzberga in Roberta Bergnerja, katera sta na sumu, da sta v noči od 1. na 2. januarja ukradla gostilničarju Fr. Pocku v Sv. Florjani ulicah št. 6 zlato verižico, vredno 240 kron in uro.

— **Koncert „Ljubljanske društvene godbe“** bo v torek 6. t. m. »pri Hafnerju« Sv. Petra cesti, vstopnina 40 v. Častiti podporni člani so vstopnine prosti. Začetek ob 8. uri zvečer. — V sredo 7. t. m. bo koncert v restavraciji »pri Gambrinu« (J. Kenda). Začetek ob pol 8. uri zvečer. Vstop prost.

— **Za kratek čas.** Klerikalni prvak pride k svojemu župniku in ga ogovori: Gospod župnik, ne zamerite — moji otroci so zopet razsajali pod vašim oknom in vas motili — prav žal mi je. — Župnik: O prosim! Otroci mojih faranov so tudi moji otroci.

— **Občni zbor ljubljanskega Sokola** se vrši v soboto dne 10. t. m., ne, kakor je bilo po poročilu razpisano, dne 1.

— **Ženskega telovadnega društva** občni zbor, določen na četrtek, 8. t. m. ob petih popoldne, se ne bo vršil na galeriji Sokolove telovadnice, marveč v damski sobi v I. nadstropju v »Narodnem domu«.

— **Pevsko društvo „Slavec“** imasvoj redni občni zbor jutri, dne 6. januarja 1903 (na praznik sv. Treh kraljev) ob 3. uri popoldne v »Narodnem domu« v društvenih prostorih, I. nadstropje na levo. Radi važnosti zborovanja vabi gg. pevce in podporni člani na polnoštevilno udeležbo — odbor.

— **Veselica šentpeterske podružnice sv. Cirila in Metoda** se je vršila sinoči v »Narodnem domu«. Obisk bi bil lahko boljši, a zato je bil spored res prav lep. Društvena godba je pridno in dobro igrala, »Slavec« se je odlikoval s svojim petjem, mali harmonikar g. Petrič ml. je vzbujal mnogo smeha in priznanja, takisto hitroslikar g. Jos. Petrič. Najbolj pa je ugajala ruska gluma »Snubač«, v kateri so igrali g. Verovšek, gosp. Lieringrdč. Kreisova. Gosp. Lier je bil jako komičen; žal, da je rabil preveč »fistel«. Takisto je vstrelal docela g. Verovšek. Presenetila pa je v obče gđ. Kreisova, ki je igrala izborni ter pogodila svoj neprikladni značaj znamenito. Vsi trije igralci so želi mnogo priznanja. Steklenke in čaše sv. Cirila in Metoda so se dobro razpečavale in zabavna loterija je prinesla marsikomu mnogo lepih dobrot. Veselica je bila skratka popolnoma posrečena.

— **Občni zbor slovenskega trgovskega društva „Merkur“** včeraj popoldne ob 2 uri vršil se je v društvenih prostorih v »Narodnem domu« redni občni zbor »Slov. trgovskega društva „Merkur“«. Zborovanje je otvoril z nagovorom in po zdravom podpredsednik g. Ignacij Kessler. Nato je društveni tajnik g. Franc Golob obširno poročal o društvenem delovanju. Velike zasluge za društvo si je stekel društven prednik g. ces. svetnik Murnik, ki je vzlic svoji bolezni podpiral društvena stremjenja in v društvu tudi daroval 120 K. Razni društveni odseki, kakor uredniški, šolski, posredovalni in pevski, so razvijali intenzivno delavnost. V društvu se je poučevalo knjigo vodstvo in korespondenca in laščina. Poučevala sta gg. Sajovic in Škerbine. Pevski zbor je nastopil pri izletih in sodeloval pri slavnosti Kopničke in pri Silvestrovem večeru društva »Sokola«. Za pevski zbor so si pridobili posebne zasluge gg.: Dachs, Drčar, Lillig in Rus. Izlete je priredilo društvo v Kranj, kjer se je ogledal parni mlin g. V. Majdiča in v Vevče, kjer se je ogledala papirnica. Uredniški odsek, kateremu je načeloval g. dr. Murnik, je deloval z vso vneto za povzdigo društvene glasila »Narodnogospodarski Vestnik«. Društvo se je z vso energijo potegovalo za upeljavo nedeljskega počitka in si s tem pridobilo velike zasluge. Trgovski in obrtni zbornici se izreče zahvala za podporo 600 K, katera se je naklonila društvu za vzdrževanje društvenega glasila. Objednem sta bili sprejeti resoluciji, da se zaprosita deželni odbor in mestni magistrat vnovič za podporo. Ljubljanskim časnikom se izreče zahvala za objavljane društvenih poročil. Društvo šteje sedaj 423 članov, in sicer enega častnega člana, 328 rednih in 94 podpornih članov, (280 več kakor prejšnje leto). — Iz poročila blagajnika g. A. v. g. Augusta Peruzzija je posneta, da je imelo društvo 7261 kron 91 vin. dohodkov in 6453 K 91 vin. stroškov. Proračun za leto 1903 izkazuje 6259 K dohodkov in 5118 K izdatkov. Po poročilu preglednikov računov se je izrekla zapisnikarju in blagajniku zahvala za njun trud. O premembni društvenih pravil je poročal tajnik g. Fr. Golob. Sklenilo se je razširiti delokrog društva z ustanovitvijo podružnic. — V odbor so bili izvoljeni: predsednik g. ces. svetnik Ivan Murnik, podpredsednik pa gosp. Ignacij Kessler per acclamationem in odbornikom pa po glasovnicah: a) iz vrste samostojnih trgovcev gg.: Domicej Fran, Jabačin Ivan, Kavčič Edmund, Kham Fran in Schwentner Lavoslav; b) iz vrste trgovskih nastavlencev gg.: Drčar Josip, Gaber Albert, Jeron Leopold, Legot Leopold, Rus Alojzij, Sajovic Ferdo, Škerbine Silvester, Vidic Alojzij, Zupančič Ivan in Majdič Karol; c) iz vrste podpornih članov: dr. Viktor Murnik, dr. Fran Windischer, Fran Golob; d) pregledn. računov gg.: Kenda Ivan in Novak Alojzij; predsednikom društvenega razsodišča dr. Karol Triller. Pri zadnji točki dnevnega reda so se stavili razni predlogi. Gospod Vidic predlaga, da se izreče zahvala dr. Murniku kot uredniku »Narodnogospodarskega Vestnika«. Gosp.

Vidic in g. Škerbine želita, da bi se stroški za društveno glasilo znižali in da bi se list še bolj bavil z vprašanji, ki se tičejo interesov trgovskih pomočnikov. G. Derčar je predlagal, da se društvo poteguje za to, da se odpravijo noveletna darila odjemalcem. Ta predlog sta podpirala tudi gg. Kham in Jabačin. Trgovci potrosijo sedaj velike svote za noveletna darila. Ako se to odpravi, bodejo gotovo radi dali prihranjene svote svojim uslužbencem in društvu »Merkur« in bolniškemu in podpor-nemu društvu za trgovske nastavlence. G. Kham je predlagal, da se društvo obrne na c. kr. deželno vladu, da tudi v špecerijskih trgovinah upelje popoln nedeljski počitek in tudi red, kdaj se smejo prodajalnice zjutraj odpirati in zvečer zapirati. G. Derčar želi, da bi gospodje trgovci ne iskali uslužbencev pri mestni posredovalnici. G. Škerbine predlaga, da stori društvo korake, da dobe trgovski pomočniki zastopstvo v trgovskem gremiju. Gosp. podpredsednik Kessler pojasni, da so se že storili koraki za to in da dobe trgovski pomočniki takoj v gremiju zastopstvo, ko so pravila gremija prenarode in odobre. Trgovskemu gremiju se izreče zahvala za dosedanje naklonjenost nasproti društvu. Nato so se prečitati došli pozdravi in se je zborovanje ob 1/6. zvečer zaključilo.

— **Narodna čitalnica v Kamniku** ima svoj redni letni občni zbor v društveni dvorani na Kraljevo dne 6. prosinca 1903 ob 8. uri zvečer z običajnim sporedom. — V interesu društva je, da se podporni člani istega udeležijo v mnogobroj-nem številu, saj s tem javno pokažejo, da jim je mnogo ležeče na vsepešnem delovanju prvega narodnega društva v Kamniku. — Abstinenca, koje se navadno poslučuje v jednakihih prilikah v našem mestu utegne postati za društvo usodnega pomena. — Vsak društvenik je gotovo zavezan izpolnjevati dolžnosti, ki ga vežejo napram društvu. Zato-rej še enkrat: pazite, da ne bo prepozno!

— **Telovadno društvo „Sokol“ v Postojni** naznauja, da ima svoj redni občni zbor dne 10. januarja t. l. pri bratu starostu Fran Remic-u ob 8. uri zvečer. Dnevni red: Pozdrav starosta, poročilo tajnikovo, poročilo blagajnikovo raznosotnosti, volitev starosta, podstarosta, 5 odbornikov, 2 namestnika ter 2 predgledovalcev računov. Po končanem običnem zboru prosta zabava, pri kateri sodeluje tamburaški zbor »Sokola«. P. n. člani se vabijo, da se polnoštevilno udeležijo.

— **Najnovejše novice.** Predsednik Roosevelt častni — kurjač. Društvo ameriških streljnih kurjačev je izvolilo predsednika Roosevelta svojim častnim članom ter mu izročilo lično diplomu. — Poneverjenje. Načelnik in blagajnik društva „Glick auf“ v Brnu, Frisch in Köcher sta poneverila vse vrednostne papirje društva v znesku 20.000 K. — Dvojni samomor. V Debrečinu sta se dva vojaka-jetnika, ki sta bila obsojena na dve leti ječe, vtihotapila v stražnico ter se tam s puško streljnika ustrelila. — V konkurs je zabredla dunajska trdka biciklov, Pick, Hess in dr. Pasive znesajo 270.000 K. — Dinamit se je razletel v budimpeštanskem kamnolomu, vsled česar so bile razdžane vse delavske hiše, dva delavca sta bila ubita. — Nevarnega morileca je prijela pariška policija. To je neki Edwards, ki je nedavno pobil z žlezelnim drogrom nekega starčka. Pri hišni preiskavi so pravili sosedje, da je ubijalec zadnji čas razkopaval po vrtu. In res so našli na vrtu zakopane tri mrliča, moža ženo in tri-mesečnega otroka. — 84 kosov kože si je dala izrezati v šestih operacijah hčerka mehanika Deiringa v Hammermühle, da reši življenje neki ji povsem tuji ženi, za katero so potrebovali zdravniki toliko kože. Človekoljubno dekle je dobilo takozvano Štefanovo nagrado. — Za ribe v Anizi, ki so poginile vsled malomarnosti alpinske montanske družbe ki je odvajala v reko strupene izlive, je morala plačati družba prizadelet, 67.000 K. — Zaljubljeni 70letni mežnar. V Žitlolu pri Lavni je napadel 70letni mežnar neko vdovo, ki ga ni hotela uslišati, z možnarjem ter jo nevarno ranil. — Iz prevelike sreče zblaznel. V Buenos Aires je neki Rafael Barontini zadel srečko španske božične loterije v znesku 5 milijonov peset. Vsled nenadne sreče je zblaznel, šel z revolverjem v cerkev ter streljal na duhovnika. — Bubonska kuga je začela razsajati v zapadni Meksiki.

— **Smeh je maksima.** V Ljubljani imajo gledališki posetniki naj-radijše igre za smeh. A tudi v Zagrebu je tako. V mesecu decembru m. l. so nesle štiri predstave francoske burke „Anatolov dvojnik“ — brez vste-tega abonementa! — čistih 2647 K

80 h! „Brez denarja“ (trikrat igrano) čistih 2935 K. Klasičnega „Hamleta“ so mogli igrati le enkrat, ker je prinesel blagajnici samo 785 K. Ruska drama „Stric Vanja“ se je igrala le enkrat, ker je nesla samo 284 K. Naj-večkrat (12krat) so igrali v Zagrebu francoske, sedemkrat nemške in le petkrat hrvatske igre. Francozi so dali blagajni K 5532-90, Nemci 5308-40 K, domači pisatelji pa K 3898-50. Relativno največje dohodke so vendarle prinesli domači avtorji.

— **400. predstava „Prodane neveste“** je bila na novega leta večer v „Nar. divadlu“ v Pragi. Opera je stara 40 let. Spočetka niti med Čehi ni bila prepopularna. 16 let je bilo treba, da je dosegla v Pragi 100 predstav. Potem je šlo hitreje. Drugih 100 predstav so dosegli že v nadaljnjih 10 letih. Največ je pomagal operi sijajni uspeh na Dunaju za časa razstave (l. 1892). Slovanom pač imponira le to, kar hvalijo tuje! To je žalosten znak slovanske samokritike. Zato tudi najboljši domače stvari propadajo, ker jih tuje ne poznajo. Žal, da pa Slovani tuje neumnosti tako hitro ugajajo.

— **Štefan Ilijašević.** † V V. razredni je umrl pretečeno soboto odlični hrvatski pesnik, pisatelj in rodoljub opat dr. Stjepan Ilijašević, v visoki starosti 89 let. Pokojnik je bil pred revolucijskim letom 1848 več let profesor na zagrebškem bogoslovju, pozneje je bil pridružen nekaj časa naučnemu ministstvu. Od leta 1850 do 1857 pa je deloval kot c. kr. šolski svetnik pri hrvatski vladi. Spisal je več šolskih knjig, a leta 1876 je izdal prvi del svojih „Izabrane pjesme“.

— **Prof. Erhardt,** en izmed prvih pionirjev reformnega katolicizma, je bil te dni sprejet pri papežu, kar je baje v zvezi z njegovo epohalno knjigo „Katolicizem in XX. stoletje in luči cerkvenega razvoja nove dobe“. Splošno se misli, da se je Erhardt „poboljšal“, svoje trditve preklical ter se „hvale-vredno“ podrgel papeževi volji in nezmotljivosti.

— **Princesinja Lujiza.** Po prvi senzacionalni ometi, ki jo je povzročila na radoželjno občinstvo dvojna dvorna afera, je nastopilo trezno presojanje. Vedno bolj zagonetno postaja razsodnemu človeku, kako je mogla 33letna žena, mati več otrok, ki jih je iskreno ljubila, oboževana od celega naroda, pustiti vse to ter se obseliti na vrat lahkoživemu, nezrelemu mladeniču, izgubljenemu dijaku, ki govori skrajno arogantno o presleparjenem soprogu princesinje. O prestolonasledniku Frideriku Avgustu se pripoveduje, da ima še vedno dobro sodbu o svoji nezvesti ženi ter pravi, da je to le vpliv njenega brata. Najhujše je princu, ker ga vedno spominjajo otroci na mater. Zato pa se razmišlja, kako bi bilo mogoče, praviti princesinjo do tega, da bi se naselila v tujini blizu saske meje, kjer bi bilo mogoče otrokom večkrat videti svojo mater, ne da bi se prikazala na dvoru ali v deželi sploh. Tudi mati je začela pogrešati svoje otroke ter se je obrnila pismeno na varuhinjo otrok, naj bi ji poročala o njih, toda odgovorilo se ji je, da je vsako poizvedovanje brez-vpešno. Prestolonaslednik pride kmalu z otroci na daljše bivanje v Meran, da se otroci raztresejo ter mater pozabijo. Švicarsko vladu že skrbi, kako naj postopa proti princesinji in njenemu ljubimcu, ako bi princ zasedel saski prestol. Za ločitev zakona baje ni treba papeževga dovoljenja, ker zadostuje državni zakonik.

— **Kdaj začenja novo leto?** Novo leto začenja jako različno pri raznih narodih. Rusi praznujejo novo leto za 13 dni pozneje nego mi. Pri Perzijcih in Turkih, ki se ravna po mesečnih letih, ki niso enako dolga, začenja novo leto v aprilu, včasih celo v majniku. Japonci in Korejci so do l. 1872. praznovali novo leto v februarju ali sušcu, zdaj je obhajajo enako z nami. Trdovratni Kitajci imajo novo leto po mlaju, ki je prvi po onem času, kadar solnce nastopi v znamenju vodarja. V Srednji Evropi velja za novo leto srednjeevropski enotni čas za Francijo in Belgijo zahodnoevropski, ki zastaja 50 minut za srednjeevropskim, v Rusiji in Rumuniji velja izhodnoevropski čas, ki je za eno uro naprej kakor pri nas.

— **O Lujizi Koburški** pripoveduje grofica Donnersmarck, ki ji je prinesla žalostno vest o smrti kraljice Henriete. Princesinja se je zelo prestrašila, ko je slišala, da ima grofica zanjo žalostno novice ter je vzkliknila: „Ali me hočejo že zopet spraviti v temnico z dvojno steno?“ Ko je potem zvedela, da ji je umrla mati, je zajokala: Sedaj sem izgubila zadnjo prijateljico, v zanaprej ni več upanja zame!“ Grofica pripoveduje nadalje, da se ji zdi princesinja popolnoma normalna, le obupana je do skrajnosti. Našla jo je v 4. nadstropju v revni sobici, raztrgani nočni halji. Lasje so ji osiveli, obraz ji je voščeno rumen, oči globoko udrtje. Svarila je grofico, naj ne skuša posredovati zanjo, ker

bi jo potem le še zapirali bolj v temnico ter je pristavila: „Moj mož je sedaj vsemogoč, nihče se ne briga, kako delajo tu z menoj.“

— **Kdo je hila „Mafalda“?** Originalen je izvir tega zvočnega imena, ki ga je pri krstu dobila novorojena italijanska princesinja, druga hčer kralja Viktorja Emanuela III. Tako so namreč imenovali hči Amadea III. Savojskega, Matildo, pozneje bivšo portugalsko kraljico. Portugalcem so bili seveda tuji glasovi nemškega jezika, in oni so predelali nemško ime „Matilda“ v Mahaldu in kasneje v Mafaldu. Njej se je podalo to nenavadno ime, ker po izpričevanju kronik ni bila ona prav nič podobna drugim princez-jinjam iz Savojskega doma. Iz otročjih let je ljubila moške telesne vaje in vojno umetnost. Matilda je nosila viteški oklep, je streljala iz loka, sukala fračo in kopje, nič slabše nego v boju osiveli vojščak. Ona je odlično jezdila, hodila na lov, ter se zakadila v morje s hrabrostjo izkušenega mornarja. V tistem času je bila huda borba med nemškim cesarjem Friderikom Barbarossom in nepokornimi Lombardi. Podobna orleanske devici, ki je skoraj tristo let pozneje s svojimi junakimi čini privodila ves svet v obudovanje, je Mafalda na čelu izbrane garde oddelka pijemonteških vitezov, hitela na pomoč stiskanim Milancem, navduševala oblegane malodušne Milance s pomočjo krasno govorečega Arnošta Brescijanskega, ter se prva spustila v bitvo, ker jo je zagledal Friderik Barbarossa in se vnel v ljubezni za krasno devo. Sredi hudega boja, mož z možem, je bila ona v plen vzeta ter pripeljana pred cesarja. Cesar ji je predložil naj izbira ali sramotno življenje, ali pa smrt. No, ona mu je ponosno odgovorila: „Jaz sem rojena iz Savojskega doma, ki ni nikdar dajal primere strahopetstva, jaz sem pripravljena — umreti!“ Tej neustrašnosti zahvaliti se je imela za svojo osvoboditev in za — možitev. Alfonso Henriques, ki je postal kasneje Portugalski kralj, izprosil je jetnici pri cesarju življenje in prostost, ter se kmalu potem z njo oženil. V svoji bitosti kot žena in mati je bila Mafalda svetli vzgled ljubezni in uma. Obžalovati je le, da je tej izredni ženski usoda odmerila le kratko dobo dvanajst let srečnega zakona, potem je umrl njen mož, in ona je kmalu sledila za njim; nezadolgo do njene smrti v letu 1158 postala je opatinja ženskega samostana sv. Križa v Kojimbre. Poslovenil iz Ruske „Njive“ Dragotin Z.

— **318 spomenikov cesarju Viljemu Velikemu.** Ded sedanjega nemškega cesarja ima po nemških mestih že 318 spomenikov, ki so veljali 20 milijonov mark. Koliko bede bi se dalo olajšati mesto te ogromne bronovine.

— **Afera Humbert.** Znani pod-polkovnik Paty de Clam, ki je bil preiskovalni sodnik v Dreyfusovi aferi, je nastopil sedaj s trditvijo, da je bila sleparica Humbert zapletena v Dreyfusovo afero ter se je le njenemu vplivanju na ministra zunanjih zadev zahvaliti, da je bil Dreyfus pri obnovni obravnavi oproščen. Paty de Clam je hotel to svoje razkritje zaupati voj-nemu ministru, ki pa ga ni hotel sprejeti. Šel je potem k sodniku, ki v od Humbertovo obtožbo ter njemu izpovedal

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 5. januarja. Po petih tednih so bile danes pri cesarju zopet avdijence.

Dunaj 5. januarja. Danes je je imela moravska sekcija delegatov za upravne konference prvo sejo. Ministrski predsednik dr. Körber je imel dolg govor o svojem elaboratu za uredbo jezikovnega vprašanja na Moravskem. V tisku tega elaborata še ni predložil, pač pa je zahteval, da varujejo delegatje tajnost glede tega elaborata. Nemški delegatje so se z veliko razburjenostjo protivili določbi kakega termina, do kate-rega se morajo stranke izreči, češ, da sploh ni gotovo, če se konference udeležijo. Odložijo se v tem oziru šele potem, ko bo klub pretresel vladni načrt.

Dunaj 5. januarja. Ogrski ministrski predsednik Széll pride danes sem, da se z avstrijsko vladno dogovori glede besedila na-godbe in glede izvršilnih na-redob k trgovinski pogodbi.

Draždane 5. januarja. Tu sodi, da je med prestolonasledni-kom in njegovo ubeglo soprogo vendar še mogoče neko sporazum-ljenje, a dvor zahteva, naj prince-

zinja zapusti Girona. Tudi nadvojvoda toskanski upa, da se princezinja vrne in da vstopi v kak samostan.

Pariz 5. januarja. Giron je poročevalcu lista „Figaro“ povedal, da se namerava z ubeglo sasko prestolonaslednico princezino Lujizo naseliti v Parizu.

Pariz 5. januarja. Včeraj so se vršile volitve v senat. Oddati je bilo 98 mandatov. Vladi prijazne stranke so dobile veliko večino. Značilno je, da je bil ministrski predsednik Combes v dveh okrajih izvoljen.

Gospodarstvo.

— Splošno kreditno društvo v Ljubljani. a) Denarni promet od 1. do 31. decembra 1902: Prejemki 384.987 K 30 v, izdatki 366.267 K 64 v, skupaj 751.254 K 94 v. b) Denarni promet od 1. jan. do 31. decembra 1902: Prejemki 1.895.674 K 98 v, izdatki 1.876.855 K 32 v, skupaj 3.772.630 K 30 v.

Borzna poročila.

Ljubljanska „Kreditna banka“ v Ljubljani. Uradni kurzi dunaj. borze 5. januarja 1903.

Naložbeni papirji.	Dinar	Blago
4 1/2% majeva renta . . .	101.40	101.60
4 1/2% srebrna renta . . .	101.30	101.60
4% avstr. krona renta . .	100.45	100.65
4% „ „ zlatu . . .	120.70	120.90
4% ogrska krona . . .	98.45	98.65
4% „ „ zlatu . . .	120.35	120.55
4% posojilo dežele Kranjske	97.75	—
4 1/2% posojilo mesta Spljeta	99.75	100.75
4 1/2% „ „ Zadra . . .	100.10	101.10
4 1/2% bos. herc. žel. pos. 1902	100.10	101.10
4% češka dež. banka k. o.	99.25	100.25
4% „ „ z. o. . .	99.25	100.25
4 1/2% zast. pis. gal. d. hip. b.	100.15	100.60
4 1/2% pešt. kom. k. o. z. 10% pr. . .	105.65	106.65
4 1/2% zast. pis. Innerst. hr.	100.50	101.50
4 1/2% „ „ ogr. centr. deželne hranilnice . .	100.50	101.25
4 1/2% zast. pis. ogr. hip. b.	100.65	101.65
4 1/2% obl. ogr. lokalne železnice d. dr. . .	99.50	100.50
4 1/2% „ „ češke ind. banke . .	99.25	100.25
4% prior. Trst-Poreč lok. žel.	98.10	99.10
4% „ „ dolenskih železnice . .	99.50	100.50
3% „ „ juž. žel. kup. 1/2, 1/2, 1/2	294.75	296.75
4 1/2% av. pos. za žel. p. o. .	100.10	—

Srečke.	1854—	1880—
Srečke od leta 1854 . . .	185—	195—
„ „ „ 1880 . . .	184—	189—
„ „ „ 1884 . . .	250—	254—
„ „ „ tizske . . .	158.50	160.50
„ „ „ zemlj. kred. I. emisije . .	265—	268—
„ „ „ II. . .	265—	267—
„ „ „ ogrske hip. banke . .	264.50	265.50
„ „ „ srbske a. frs. 100— . .	89—	91—
„ „ „ turške . . .	114—	115—
Basilika srečke . . .	18.65	19.56
Kreditne . . .	431—	435—
Inomoške . . .	83—	86—
Krakovske . . .	71—	80—
Ljubljanske . . .	70—	74—
Avstr. rud. križa . . .	55.50	56.50
Ogr. „ „ . . .	26.85	27.35
Rudolfove . . .	70—	74—
Salcburške . . .	75—	77—
Dunajske kom. . .	430—	435—

Delnice.	61.50	62.50
Južne železnice . . .	61.50	62.50
Državne železnice . . .	694.50	695.50
Avstro-ogrsko bančne del.	1545—	1555—
Avstr. kreditne banke . .	693.25	694.25
Ogrske . . .	725.50	726.50
Živnostenske . . .	255—	256—
Premogokop v Mostu (Brux)	715—	725—
Alpine montan . . .	389.50	390.50
Praške žel. ind. dr. . .	1510—	1520—
Rima-Muranyi . . .	491—	492—
Trboveljske prem. družbe .	385—	386.50
Avstr. orožne tovr. družbe .	308—	312—
Češke sladkorne družbe . .	150—	154—

Valute.	11.34	11.38
C. kr. cekin . . .	11.34	11.38
20 franki . . .	19.05	19.08
20 marke . . .	23.40	23.48
Sovereigns . . .	23.90	23.98
Marke . . .	117.10	117.30
Laški bankovci . . .	95.25	95.50
Rubli . . .	253.25	253.75

Žitne cene v Budimpešti. dne 5. januarja 1903.

Termin.	50 kg K	7.62
Pšenica za april . . .	50	7.62
Rz . . .	50	6.62
Koruza . . .	50	5.61
„ „ „ maj . . .	50	5.71
„ „ „ julij . . .	50	6.10
Oves . . .	50	6.10

Geneno domača zdravilo. Za uravnavo in ohranitev dobrega prebavljanja se priporoča raba mnogo desetletij dobro znane, pristnega „Mollovega seidelitz-praška“, ki se dobi za nizko ceno, in kateri vpliva najbolj trajno na vse težkoče prebavljanja. Originalna škatulica 2 K. Po poštenu povzetju razpošilja ta prašek vsak dan lekarinar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj na DUNAJU, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi je izrečno zahtevati MOLL-ov preparat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. 1 (10—1)

40.000 kron znaša glavni dobiček loterije „Dunajskega umetniško-obrtnega društva“. Opozorjamo svoje cenjene čitatelje, da se bo srečkanje vršilo nepreklicno dne 15. januarja 1903.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 2. januarja: Franja Breskvar, posestnikova hči. 10 mes., Konjušne ulice št. 3, vnetje sopilnih organov.

Dne 3. januarja: Jožefa Mirt, delavčeva hči, 10 mes., Zaloška cesta št. 14, vnetje čreves.

V hiralnici: Dne 30. decembra: Angela Košir, dekla, 24 let. Jetika.

Polnovplačani akcijski kapital K 1,000.000—
Kupuje in prodaja
vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, o-munalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.
Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306.2. Srednji zračni tlak 736.0 mm.

Jan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
3. 9. zv.	740.1	— 13	sr. sever	oblačno	
4. 7. zj.	739.1	— 20	sr. ssvzh	oblačno	
2. 2. pop.	738.1	5.2	sr. zahod	sk. oblač.	
9. zv.	738.7	— 16	sr. sever	jasno	
7. zj.	736.7	— 17	sr. vzhod	oblačno	
2. 2. pop.	735.3	— 5.4	sr. jz. zahod	oblačno	

Srednja temperatura sobote in nedelje 0.5°, 2.9°, normale: —2.7°, 2.7°. Mokrina v 24 urah: 0.0 mm.

„Slovenski Narod“

se prodaja v posameznih izvodih po 10 h v sledečih trafikah v Ljubljani:

M. Blaž, Dunajska cesta št. 14.
H. Dolenc, južni kolodvor.
M. Fava, Spodnja Šiška pri kolodvoru.

H. Fuchs, Marije Terezije cesta, nasproti Kolizeja.

A. Kališ, Jurčičev trg št. 3.

A. Kanc, sv. Petra cesta št. 14.

J. Kušar, sv. Petra cesta št. 52.

A. Kustrin, Breg št. 6.

A. Svatek, Mestni trg št. 25.

J. Sušnik, Rimska cesta št. 18.

F. Šešark, Šelenburgove ulice št. 1.

K. Urbas, Cesarja Jožefa trg (Mahr-ova hiša).

Št. Peter na Krasu:

A. Novak, na kolodvoru juž. želez.

A. Novak, na kolodvoru juž. želez.

A. Novak, na kolodvoru juž. želez.

A. Novak, na kolodvoru juž. želez.

A. Novak, na kolodvoru juž. želez.

A. Novak, na kolodvoru juž. želez.

A. Novak, na kolodvoru juž. želez.

A. Novak, na kolodvoru juž. želez.

A. Novak, na kolodvoru juž. želez.

A. Novak, na kolodvoru juž. želez.

A. Novak, na kolodvoru juž. želez.

A. Novak, na kolodvoru juž. želez.

A. Novak, na kolodvoru juž. želez.

A. Novak, na kolodvoru juž. želez.

A. Novak, na kolodvoru juž. želez.

A. Novak, na kolodvoru juž. želez.

A. Novak, na kolodvoru juž. želez.

A. Novak, na kolodvoru juž. želez.

A. Novak, na kolodvoru juž. želez.

A. Novak, na kolodvoru juž. želez.

A. Novak, na kolodvoru juž. želez.

A. Novak, na kolodvoru juž. želez.

A. Novak, na kolodvoru juž. želez.

A. Novak, na kolodvoru juž. želez.

LJUBLJANSKA
KREDITNA BANKA V LJUBLJANI
Špitalske ulice šte. 2.
Zamenjava in ekskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.
Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kaveje.
Eskompt in inkasso menic. Borzna naročila.

Izjava.

Podpisani **Jernej Ravnikar**, nadučitelj v Trnovem, izjavljam, da o priliki, ko sem se 4. decembra 1902 z g. predsednikom k. š. sveta **Urbančičem** o g. dr. **Tavčarju** razgovarjal, nisem trdil, da »jaz ne morem voliti dr. Tavčarjeve stranke ker je g. dr. Tavčar kriv, da sem jaz semkaj premeščen — in mi je s tem na leto 500 gld. pojedel« — da pa obžalujem, če sem tako govoril. Tudi se zavežem, da plačam g. dr. Tavčarju 60 K stroškov kazenskega postopanja in 20 K družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani — oboje v 8 dneh.

Trnovo, 31. decembra 1902.
Jernej Ravnikar.

(39)

Abiturient

želi vstopiti pri kakem advokatu ali notarju v službo.

Ponudbe pod „Abiturient“ na upravnishstvo »Slov. Naroda«. (34—1)

Usak dan sveži

pustni krofi

se dobivajo pri (41—1)

Jakobu Zalazniku.

Stari trg št. 21. Mestni trg št. 6.

Naročila za zunaj se izvršujejo točno.

Spreten

potovalec

za zasebne odjemalce, slovenskega in nemškega jezika več, se takoj sprejme proti majhni gotovi plači in visoki proviziji.

Ponudbe pod **J. L.** samo proti pismenemu izkazu, poste restante, Ljubljana. (37)

Prostovoljno se prodaja skupno ali na drobno

posestvo

obstoječa iz hiše, hleva, poda, vrta, njive, travnika in gozda. Vse skupaj meri 6 orolov, 474 sežnjev ter je oddaljeno od železniške postaje Medvode četrte ure.

Natančneje povla lastnik **Ignac Štrekelj**, vrtnar v Spodnji Šiški pri Ljubljani (v hiši, kjer je gostilna „pri Zdrženju“). (23—2)

Na prodaj

1000 divjih kostanjev

za dreved po jako nizki ceni. Kostanji so visoki po 250 cm do 320 om s krono. Istotako se tudi dobé

razna sadna drevesca.

Cene se lahko poizvedó pismeno ali osebno. Naslov: **Jakob Pintar**, sadjerejec pri Sv. Tomažu št. 26 nad Škofjo loko, Gorenjsko. (3207-3)

Ženitna ponudba.

Mlad Slovenec, star 27 let, iz ugledne rodbine, posestnik modernó urejenega umetniškega ateljeja z jako dobrimi okolnostmi, želi si v zakon zdravo, dobro vzgojeno gospodično v starosti od 19—28 let, z najmanj 10.000 gld. gotovine.

Gospodična, ki se želi tej resnomisleči ponudbi približati, blagovoli naj pogoje s priloženo fotografijo poslati pod „R 754 Opatija“. (36—1)

Ponudbe prejemajo se do 31. t. m.

Podružnica v Spljetu
(Dalmacija).
Denarne vloge sprejema
v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga. (2975—15)
Promet s čeki in nakaznicami.

Rud. Kirbisch-a slaščičarna
v Ljubljani, Kongresni trg

priporoča (3246—3)
vsak dan sveže

pustne krofe.

Naročila na zunaj se izvršujejo točno.

Kdo da v najem
ali proda dobro idočo

špecerijsko trgovino

naj si bode v mestu, trgu ali tudi na deželi? (9—3)

Ponudbe se naj pošiljajo na upravnishstvo »Slov. Naroda“ v Ljubljani pod šifro „Trgovina“.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Bejaku.

Izved iz voznega reda.

veljaven od dne 1. oktobra 1902. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Praga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m ponoči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vare, Heb, Franzove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Trst-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda.) — Proga v Novo mesto in v Kočevje. Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novomesto, Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 7. uri 8 m zvečer v Novomesto, Kočevje. Prihod v Ljubljano juž. kol. Praga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak v Dunaja čez Amstetten, Monakovo, Inomost, Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr, Isl, Aussee, Ljubno, Celovec, Beljak. (Monakovo-Trst direktni vozovi I. in II. razreda.) — Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 17 m dopoldne osonni vlak v Dunaja čez Amstetten, Lipsko, Prago, Francove vare, Karlove vare, Heb, Marijine vare, Plzen, Budejovice, Solnograd, Linc, Steyr, Pariz, Genevo, Curih, Bregenc, Inomost, Zell ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubno, Celovec, St. Mohor, Pontabel. — Ob 4. uri 44 m popoldne osonni vlak v Dunaja, Ljubna, Selzthal, Beljaka, Celovca, Monakovega. Inomosta, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak v Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla, čez Selzthal iz Inomosta, Solnograda. — Proga iz Novega mesta in Kočevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri 44 m zjutraj iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popoldne iz Straže, Toplice, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 35 m zvečer istotako. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne in ob 6. uri 50 m nvečer. — Prihod v Ljubljane drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m dopoldne in ob 6. uri 10 m zvečer. (1)

Obhod iz Ljubljane juž. kol. Praga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m ponoči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vare, Heb, Franzove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Trst-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda.) — Proga v Novo mesto in v Kočevje. Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novomesto, Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 7. uri 8 m zvečer v Novomesto, Kočevje. Prihod v Ljubljano juž. kol. Praga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak v Dunaja čez Amstetten, Monakovo, Inomost, Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr, Isl, Aussee, Ljubno, Celovec, Beljak. (Monakovo-Trst direktni vozovi I. in II. razreda.) — Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 17 m dopoldne osonni vlak v Dunaja čez Amstetten, Lipsko, Prago, Francove vare, Karlove vare, Heb, Marijine vare, Plzen, Budejovice, Solnograd, Linc, Steyr, Pariz, Genevo, Curih, Bregenc, Inomost, Zell ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubno, Celovec, St. Mohor, Pontabel. — Ob 4. uri 44 m popoldne osonni vlak v Dunaja, Ljubna, Selzthal, Beljaka, Celovca, Monakovega. Inomosta, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak v Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla, čez Selzthal iz Inomosta, Solnograda. — Proga iz Novega mesta in Kočevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri 44 m zjutraj iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popoldne iz Straže, Toplice, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 35 m zvečer istotako. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne in ob 6. uri 50 m nvečer. — Prihod v Ljubljane drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m dopoldne in ob 6. uri 10 m zvečer. (1)

Obhod iz Ljubljane juž. kol. Praga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m ponoči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vare, Heb, Franzove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Trst-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda.) — Proga v Novo mesto in v Kočevje. Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novomesto, Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 7. uri 8 m zvečer v Novomesto, Kočevje. Prihod v Ljubljano juž. kol. Praga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak v Dunaja čez Amstetten, Monakovo, Inomost, Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr, Isl, Aussee, Ljubno, Celovec, Beljak. (Monakovo-Trst direktni vozovi I. in II. razreda.) — Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 17 m dopoldne osonni vlak v Dunaja čez Amstetten, Lipsko, Prago, Francove vare, Karlove vare, Heb, Marijine vare, Plzen, Budejovice, Solnograd, Linc, Steyr, Pariz, Genevo, Curih, Bregenc, Inomost, Zell ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubno, Celovec, St. Mohor, Pontabel. — Ob 4. uri 44 m popoldne osonni vlak v Dunaja, Ljubna, Selzthal, Beljaka, Celovca, Monakove

Kupim

v dobrem stanu **stalažo** s predalci, **pudel** in drago **opravo za špecerijsko trgovino.** (5-3)

Albert Moser, trgovec
Selo, pošta Žirovnica, Gorenjsko.

Spreten gostilničar **išče v najem dobro**

manjšo gostilno

v Ljubljani sami ali v kakem mestu ali večjem trgu na deželi. Ponudbe naj se pošljejo pod „**Gostilničar**“ na upravnishvo »Slov. Naroda« (17-2)

Veliko denarja!

do 1000 K na mesec morejo si pošteno prisluziti isobe vsakega stanu (kot postranski zaslužek). Natančneje pod „**Reall 118**“ na Annoncen-Abteilung des MER-KUR, Stuttgart, Schickstr. 6. (2786-25)

Popolni nadomessek za francoski konjak

so izdelki staroznane tovarniške firme **grof Keglevich István** utodai **Promontor.** Ustanovljeno 1882. (Grofa Štefana Keglevich-a nasl.)

Agenti za razpečavanje srečk agenti za zavarovanje kolporterji itd.

morejo na mesec 300 do 400 kron gotovo in stalno zaslužiti. Vpraša se pod „**Sichere Existenz**“ na anončno ekspeditelj **J. Danneberg, Dunaj II., Praterstrasse 33.** 2996-11

Za ljubljenco

najprimernejše darilo je steklenica

J. Klauer-Jevaga, TRIGLAVA
finega rastlinskega likerja. — Cena za kavost Exf. (extrafino): (11-3)

1. steklenica K 4.—
1/2 „ „ „ 2.—
1/4 „ „ „ 1.—

Dobiva se pri edinemu založniku **Edmund Kavčič-u** v Ljubljani (nasproti glavne pošte) in drugih dobrih prodajalnah.

Prešernove * poezije

v novi popolni izdaji 3 življenjske, literarno- zgodovinske in estetične ocene. — Uredil A. Aškerc. — Elzevir-izdaja (rudeče usnje 3 zlati obrobo) 3 H. po pošti 3 H 20 h. Založništvo **L. Schwentner** v Ljubljani. (1882-67)

Wilhelmov

zeliščni sok

mного let že priljubljeni

sok zoper kašelj

1 steklenica K 2-50
poštni colli = 6 steklenic K 10.—
franko a (2721-3)
na vsako pošto postajo pošilja

Franc Wilhelm, lekarnar

c. kr. dvorni zalagatelj v Neunkirchen, Spodnje Avstrijsko.

Kot znamenje pristnosti je na zavoju vtisnjen grb trga Neunkirchen (devet cerkva). Dobiva se v vseh lekarnah. Kjer se ne dobi, se pošlje direktno.

Pljučne bolezni, kronični katari in jetika ozdravljivi.

Na medicinskem kongresu je konstatoval prof. pl. Leyden, da je v nemški državi okoli 1,200.000 ljudi stalno bolnih za jetiko in od teh jih umrje na leto okoli 180.000 za to strašno boleznijo. Ker vsak človek vdihava va-se skoraj dan na dan tuberkulozne bacile (provzročitelje jetike), izmreti bi moralo človeštvo, če bi telo ne proizvajalo tvarine, ki uniči bacile, preden mu morejo škodovati. Ta tvarina se nahaja v pljučnih žlezah, ki so predložene pljučam ter se neprestano bojujejo z bacili in le, ako te žleze valed prehlajenja, prahu itd. ali valed nadaljnjega in močnega uhajanja bacilov ne delujejo več, nastopi bolezen. Ker pa so te žleze tudi pri živalih z isto nalogo kakor pri človeku, prišlo se je zlahka na to, da se s pomočjo živalskih žlez, nalašč zato pripravljenih, podpira naravo v boju proti bolezni. Ta teorija se je izkazala izborna pri stotinah praktičnih zdravniških poskusov. To sredstvo se napravi iz ovčjih bronhijalnih žlez ter pride v promet v tablicah pod imenom „**dr. Hoffmannov Glandulén**“. Vsaka tablica tehtá 0.25 gr. ter sestoji iz 0.05 gr. zmletih bronhijalnih žlez ter iz 0.20 gr. mlečnega sladkorja.

Gospod **dr. H. v M.** piše: Porabljaljoč Vaš Glandulén pri jetičnih bolnikih v raznem stanju, sem se prepričal, da presega isti kot notranje zdravilo zelo vsa dosedaj rabljena sredstva.

Gospod **dr. A. B. Javiti** Vam morem veselo vest, da se moj bolnik, ki je jemal večjo mero Glanduléna, počuti mnogo boljšega, posebno mu je zginilo nadležno pomanjkanje sape, skoraj nič več mu ni treba izpljuvati, splošno se počuti precej dobro, telo se je navzelo za 2 funta.

Gospod **G. B. Molin.** Uspeh Vaših Glandulén-ovih tablic me je resnično osupnil. Kašelj je vidno odnehal, tek je dober, tudi je splošno zdravstveno stanje prav dobro, za kar se imam edino le Vašim tablicam zahvaliti. Vsa sredstva, ki sem jih dosedaj rabil, niso imela najmanjšega vspeha.

Gospoda **prof. G. S. in V. M., N.** sta porabljala Glandulén v 31 slučajih jetike v različnih stopnjah bolezni, ko se je poprej že zman poskušalo z raznimi drugačnimi sredstvi, z dobrimi uspehi. Bolezenski pojavi, kakor vročina, kašelj, potenje, izmečki, slabi tek itd. so polagoma izginili, tako da so se mogli pacienti po krajšem ali daljšem zdravljenju odpustiti kot ozdravljeni.

Gospod **M. S. v Jessenu.** Pred 4 1/2 leti — v 20. letu svoje starosti — sem bolehal za pljučno jetiko. Dobil sem kreozotne kapsule, kreozotol itd., toda moja bolezen se ni zboljšala, temveč shušala. Vled teh ostrih lekov obohel sem še na želodcu ter sem vidno pojamel na telesni teži. Zdravniki so obupali nad menoj. Ko sem porabil nekoliko sto Glandulén-ovih tablic, sem že opazil zboljšanje, dobil sem tek ter se telesno ojačil. Po porabi tisočih tablic so bila moja pljuča povse ozdravljena in dobil sem nazaj svoje nekdanje zdravje.

Glandulén izdeluje kemična tovarna **dr. Hoffmannovih naslednikov v Meeranu** (Saksonsko) ter je dobiti v raznih lekarnah, kakor tudi v zalogi **B. Fragnerjeve** lekarni, c. kr. dvornega založnika, **Praga 203/III.** v steklenicah po 100 tablic à 5.50 K, 50 tablic à 3 K. Varujte se brezvrednega ponarejanja.

Edina zaloga na Kranjskem:

lekarna PICCOLI

„pri angelju“

Ljubljana, Dunajska cesta.

Poliliterska steklenica velja 2 K.

Zunanja naročila izvršuje točno, ako se mu pošlje znesek po poštne povzetju (2910) **lekarnar** a (6)

Gabrijel Piccoli

v Ljubljani.

Železnato vino

krepča malokrvne, nervozne in slabotne osebe

LEKARJA Piccoli-ja v Ljubljani.

Dobiva se v lekarnah

Vabilo

IV. plesni venček zaveze

„Zveze gostilničarskih uslužbencev na Avstrijskem“ odseka za Ljubljano

ki se vrši

v **četrtek, dne 8. januarja 1903**

(21-2)

kazinskem steklenem salonu.

Godba c. in kr. pešpolka št. 27, Leopold II., kralj Belgijce.

Začetek ob polu 9. uri. Vstopnina K 1-20.

Želi se navadna toaleta.

Odbor.

Pojasnila in dopise prosi se na blagajnika odbora Josip Schreya, Hotel Lloyd pripošiljati.

Tisti, ki po pomoti niso dobili vabila, naj smatrajo to-le kot vabilo.

Vsakovrstni

šopki

in venci

suhi ter sveži

se dobivajo

s trakovi in napisi

po najnižji ceni

pri

Alojziju Korsiku

Ljubljana

Šelenburgove ulice št. 5.

Istotam se dobe vsi v vrtnarsko stroko spadajoči predmeti.

Cenik za leto 1903. se dobi na zahtevanje brezplačno. (8)

Čaj

znanka

Čajová konvice

Marka Džepst.

je mešana iz najboljših vrst kitajskega, indijskega in cejlonskega čaja v katerih delah, kakor znano, se že dolgo let pridružuje čaj. Doim pa se je dosedaj uporabljal edino le kitajski čaj, obstoj čaja „**Marke Theekanne**“ iz zmesi, ki združuje prednosti in lastnosti čaja vseh teh dežel ter tako nudi popolnejšo pijačo.

Splošno rečeno daje Kitajska že vedno čaj, ki je nedosežen, kar zadeva čisto in blag okus; indijski čaj se nasprotno odlikuje po močnem in izdatnem poparku (Aufguss), doim imajo cejlonski čaj sicer intenziven, toda jako aromatičen okus. **Te tri lastnosti, združene z dolgoletno izkušnjo in strokovnim mešanjem, napravljajo čaj „MARKE THEEKANNE“** kot pijačo, ki združuje

„finost kitajskega čaja“ — „aromo cejlonskega (angl.) čaja“ — „izdatnost indijskega čaja“

in zato je smatrati kot **najpopolnejšo marko.** (2805-7)

Kdor ljubi čisto dobrega čaja, naj si preskrbi zavitek za poskušnjo pri:

Mihaelu Kastnerju, Kham & Murniku, Antonu Staculu.

„The Gresham“

zavarovalna družba za življenje v Londonu.

Filijala za Avstrijo:

Dunaj, I., Giselastrasse št. 1

v hiši društva.

Društvena aktiva dne 31. decembra 1900 kron 184,387.703.—
Letni dohodki na premijah in obrestih v letu 1900 33,357.497.—
Izplačila za zavarovalne in rentne pogodbe in za nazaj-kupe itd. od 405,307.367.—
obstajanja družbe (1848) 50,898.267.—
Med letom 1900 je društvo avstrijskih zavarovancev je „The Gresham“ do dne 31. decembra 1900 založilo vrednostnih papirjev v znesku (936-10)
nom. kron 21,039.000.—

pri c. kr. ministerijalnem plačilnem uradu na Dunaju.

Prospekte in tarife, na podlagi katerih izdaja družba police, kakor tudi obrazce za predloge daje brezplačno

glavna agentura v Ljubljani pri **G. Zeschko**

vilu nasproti „Narodnemu domu“.

Kreditno društvo v Kranju

registrovana zadruga z omejeno zavezo

je pričelo poslovati

dne **1. januarja 1903**

v **Kranju**

na Glavnem trgu v hiši štev. 194.

Uraduje se vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne; ob ponedeljkih in smajnih dneh pa tudi popoldne od 2. do 4. ure.

Hranilne vloge obrestovale se bodo po

4 1/2 %

brez vsakega odbitka ter bode Kreditno društvo plačevalo rentni davek za vlagatelja iz svojega.

Obresti računale se bodo od 1., oziroma 15. vsakega meseca po dnevu vložitve do 1., oziroma 15. pred dnevom vzdignjenja. Nevzdignjene obresti prištevale se bodo koncem leta kapitalu.

Posojila dovoljevala se bodo na osebni kredit, zastave in tudi na hipoteke proti primerni obrestni meri. (3250-2)

V upravnem svetu so:

Franc Krenner
podpredsednik.

Janko Majdič
predsednik.

Rudolf Kokalj
pisarniški ravnatelj.

Karol Jäger.

Josip Kovač.

Nadzorstvo:

Ciril Pirc. Dr. Val. Štampihar. Vinko Majdič.

Peter Mayr.

Ivan Rakovec.

Založena 1847.

Založena 1847.

Tovarna pohištva J.J. NAGLAS

v Ljubljani

Zaloga in pisarna: Turjaški trg št. 7
Tovarna s stroji: Trnovski pristan št. 8-10
priporoča po najnižji ceni:

oprave za spalne sobe, oprave za jedilne sobe, oprave za salone, žimnate modroce, modroce na peresih, otroške vozičke, zastore, preproge itd.

